

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԷՆ

Ռուսաստանի Բացատրությունները Եւ Ընդդիմադրութեան Չախողումը

44-օրեայ պատերազմի աւարտի առաջին տարեկիցին առթիւ Ռուսաստանի կողմէ հնչեցին բաւականին ուշագրաւ յայտարարութիւններ, որոնք եկան ցոյց տալու թէ, որքան զգայուն դարձած է Մոսկուան Հայաստանի հասարակութեան մօտ իր նկատմամբ ձեւաւորուող հանրային կարծիքին նկատմամբ, նոյն ատեն համաձայնելով Երեւանի պաշտօնական կեցուածքին հետ՝ կապուած տարածաշրջանային հաղորդակցութեան միջոցներու ապաշրջափակման եւ իւրաքանչիւր կողմի ինքնիշխանութեան վերաբերեալ:

Ռուսաստանի փոխ-վարչապետ Ալեքսեյ Օվերչուք այցելելով Երեւան յայտարարեց, որ, Հայաստանի ու Ատրպեյճանի միջեւ ճանապարհներու ապաշրջափակման հարցով լուծումները առաջին հերթին կը հիմնուին այն հանգամանքին վրայ, որ այդ ճանապարհներու ինքնիշխանութիւնը պիտի մնայ իւրաքանչիւր պետութեան: Այսպիսով Մոսկուան կու գայ համաձայնելու Հայկական կողմի բազմիցս հնչեցուցած այն դիրքորոշման հետ, որ Հայաստանի ինքնիշխան հողին վրայ Ատրպեյճանին միջանցք տրամադրելու հարցը իր օրակարգին վրայ չկայ ու չի կրնար ըլլալ:

Երկրորդ յայտարարութիւնը, որ հրապարակուեցաւ Ռուսաստանի Արտաքին գործոց Նախարարութեան կողմէ, կ'անդրադառնայ Հայ-Ռուսական յարաբերութիւններուն եւ տարածաշրջանէն ներս Մոսկուայի նկրտումներուն: «Եռակողմ յայտարարութիւնը ընդունելէն մէկ տարի անց կարելի է վստահ հերթել ընկերային ցանցերով եւ համացանցային միջոցներով հաղորդումները այն մասին, որ, Ռուսաստանի խաղաղապահ ջանքերը ուղղուած էին Լեռնային Ղարաբաղը անջատելուն, Ատրպեյճանին յանձնելուն, Հայաստանը հովանաւորող վերածելուն: Նմանօրինակ յայտարարութիւնները կը կրեն ժողովրդական բնոյթ, կը կատարեն ակնյայտ արտաքին պատուէր եւ իրականութեան հետ որեւէ աղերս չունին», ըսուած է Ռուսաստանի Դաշնութեան Արտաքին գործոց Նախարարութեան պաշտօնական յայտարարութեան մէջ: Այս առթիւ Մոսկուան չէ մոռցած նաեւ Հայ եւ միջազգային կառոյցներուն ըսելու որ, ինք մենաշնորհը չունի տա-

Ճանապարհներու Ինքնիշխանութիւնը Կը Պահպանուի Այն Երկիրներու Մօտ, Որոնց Տարածքով Կ'անցնին Անոնք. Օվերչուքը՝ Փաշինեանին

Նոյեմբեր 8-ին, Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հետ հանդիպման ընթացքին Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսեյ Օվերչուք յայտարարած է որ, «Հայաստանի ու Ատրպեյճանի միջեւ ճանապարհներու ապաշրջափակման հարցով լուծումները առաջին հերթին կը հիմնուին այն հանգամանքին վրայ, որ այդ ճանապարհներու ինքնիշխանութիւնը պիտի մնայ այդ պետութեան»:

«Դուք գիտէք, որ աշխատած են նաեւ ճանապարհաշինութեան ոլորտի փորձագէտներ, որոնք հետազոտած են ճանապարհները: Այսօր ունինք շատ լաւ պատկերացումներ, թէ իրականութեան մէջ ինչպիսին է ճանապարհներու վիճակը: Հոկտեմբեր 22-ին կայացած համատեղ աշխատանքային խումբի 8-րդ նիստին յետոյ, մեզի կը թուար, որ կը յանգինք յստակ լուծումներու», - նշած է Օվերչուքը:

Այսպիսի յայտարարութիւնը ըրած է նաեւ Ռուսաստանի Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը յայտնելով, որ Հայաստանի, Ռուսաստանի եւ Ատրպեյճանի եռակողմ աշխատանքային խումբի բոլոր կողմերը համաձայնած են՝ ապաշրջափակուած բոլոր ճանա-

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Երեւանի մէջ կ'ընդունի Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսեյ Օվերչուքին

պարհները պիտի շահագործուին պետութիւններու ինքնիշխանութեան տարածքային ամբողջականութեան յարգանքի հիման վրայ: Ատրպեյճանն ու Թուրքիան ապաշրջափակման մասին խօսելու ատեն կը կիրառեն «Ձանգեզուրի միջանցք» եզրույթը, որ կտրակաւնայ կը մերժէ Հայաստանը: Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան աշխատանքային խումբին մէջ Ռու-

սաստանը ներկայացնող փոխվարչապետը Երեւան մէջ ընդունելով վերստին յայտարարած է, որ Ատրպեյճանը միջանցքի մասին խօսելով կը փորձէ պարտադրել իր ընկալումները փոխվարչապետի համանախագահութեամբ գործող յանձնաժողովին, որ Հայաստանի համար անընդունելի է:

Շքեղ ճաշկերոյթով Նշուեցաւ ՀՄՄ-ի Հիմնադրութեան 100-Ամեակը

ՀՄՄ-ին մատուցած իրենց երկարամեայ ծառայութեան համար «Պատուոյ Գիրի» արժանացած Միութեան անդամները

Նոյեմբեր 6-ի երեկոյեան ՀԿԲՄ-ի Փաստինայի կեդրոնի սրահէն ներս նշուեցաւ Միութեան հաշկական մարզական մեծագոյն կազմակերպութիւններէն՝ Հայ Մարմնամարզական Միութիւնը (ՀՄՄ) հիմնադրութեան 100-ամեակը: Պատմական այս մեծ իրադրութեան առթիւ նախատեսուած պաշտօնական եւ այլ միջոցառումները յետաձգուեցան յառաջիկայ տարուան, քորոնա ժահրի կապակցութեամբ ստեղծուած սահմանա-

փակումներուն պատճառով: Այսուհանդերձ մեծ թիւով Միութեան անդամներ ու համակիրներ ներկայ էին 100-ամեակի մեկնարկն ազդարարող ճաշկերոյթ-պարահանդէսին: Ներկաներուն մէջ էին ՍԴՀԿ-ի Կեդրոնական վարչութեան եւ Արեւմտեան Ամերիկայի վարիչ Մարմնի անդամներ, տարբեր շրջաններու եւ ժամանակներու Հ.Մ.Մ.-ի նախկին ղեկավարներ եւ

ԱՄՆ-ի Նախագահը Հայաստանը Հրաւիրած Է Ժողովրդավարութեան Գագաթնաժողովին

Միացեալ Նահանգներու նախագահ՝ Ժօ Պայտըն Հայաստանը հրաւիրած է ժողովրդավարութեան հարցերով գագաթնաժողովի, որ, Սպիտակ տան հաղորդմամբ, տեղի պիտի ունենայ յաջորդ ամիս:

Հայաստանի հարեւաններէն հրաւիրեալներու շարքին է միայն Վրաստանը: Յուցակին մէջ, ներառուած չեն ոչ Ատրպեյճանը, ոչ Թուրքիան եւ ոչ ալ Իրանը: Նախկին ԽՍՀՄ տարածքէն Մերձպալթեան երկիրներէն բացի հրաւիրուած են միայն 4-ը՝ Հայաստանը, Վրաստանը, Մոլդովիան եւ Ռուքրանիան: Ռուսաստանէն բացի հրաւիր չէ ստացած նաեւ Չինաստան:

Դեռ տարեկիցքին՝ պաշտօնաւճարտի առաջին իսկ ելոյթներուն, Պայտըն նշած էր, որ հաստատակամ է ընելու առաւելագոյնը, որ աշխարհին մէջ ժողովրդավարութիւնը ամրապնդէ, Ռուսաստանի ու Չինաստանի նկրտումներուն հակադրելու համար: «Ամերիկան պատրաստ է վերստին իր վրայ վերցնել առաջնորդութիւնը աշ-

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

«Ես ճիշտ եի, Դուք՝ Սխալ»։ Ում եւ Ինչ է Ակնարկում ՌԴ ԱԳՆ-Ը Յանկարծ

ՀԱՅԿ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ

Եռակողմ յայտարարութեան ընդունումից մէկ տարի անց կարելի է վստահ հերքել սոցիալական ցանցերում եւ ինտերնետային ռե-սուրաներում հաղորդումներն այն մասին, որ «Ռուսաստանի խաղաղապահ ջանքերն ուղղուած էին Լեռնային Ղարաբաղն անջատելուն, Ատրպէյճանին յանձնելուն, Հայաստանը «պրոտեկտորատի» վերածելուն»։ «Նմանօրինակ յայտարարութիւնները կրում են պոպուլիստական բնոյթ, կատարում են ակնյայտ արտաքին պատուէր եւ իրականութեան հետ որեւէ աղերս չունեն»։

Շատերին կարող է թուալ, թէ վերը բերուած մտքերն ու մէջբերումը Հայաստանի հասարակական-քաղաքական կեանքում Ռուսաստանի «պատուի ու արժանապատուութեան» անխոնջ պաշտպաններից որեւէ մէկին են, կամ Ռուսաստանին անմնացորդ հաւատարմութեան դիրքերից ներկայացող քաղաքական որեւէ ուժի ներկայացուցչինը կամ առաջնորդինը։

Շատերին կարող է այդպէս թուալ, եթէ նրանք ծանօթ չեն Ռուսաստանի արտգործնախարարութեան յայտարարութեանը, որ Նոյեմբերի 9-ի հրադադարի տարեկիցի առիթով արտայայտուել է ռուսական մետախի միջոցով։ Ամբողջ հարցն այն է, որ ՄԱԿ Անվտանգութեան Խորհրդի հինգ մշտական անդամներից մէկը հանդիսա-

ցող միջուկային տէրութիւնն ԱԳՆ յայտարարութեան մակարդակով փաստորէն «կոխ է տալիս» սոցցանցերի եւ ինտերնետային լրատուամիջոցների դէմ, ըստ էութեան ասելով՝ «տեսա՞ք, որ ես ճիշտ էի, իսկ դուք՝ սխալ»։

Այդ ամէնն իհարկէ ծիծաղելի կը լինէր, եթէ չլինէր մտորելու առիթ տուող, թէ այդ ինչ է պատահել, որ Ռուսաստանի արտգործնախարարութիւնը, նախ՝ որոշել է այդ կոխը տալ սոցցանցերի եւ ինտերնետային մամուլի դէմ, եւ երկրորդ՝ որոշել է անել դա Նոյեմբերի 9-ի տարեկիցի առիթով։ Չէ՞ որ Ռուսաստանը կարող էր աւելի «օպերատիւ» ռեժիմում հերքել իրեն ուղղուած այն մեղադրանքները, որոնց անդրադառնում է Նոյեմբերի 5-ին տարածած յայտարարութեան մէջ։ Մոսկուան համակուել է «խղճի խայթով», թէ՞ այնուհանդերձ իրավիճակը պարունակում է տողատակեր, որոնք յայտնի են միայն յայտարարութեան հեղինակներին կամ «պատուիրատուներին», իսկ յայտարարութիւնն ինքնին «փափուկ բարձ» է Հայաստանի հանրութեան ու հայ ժողովրդի համար, որեւէ կոշտ գործողութիւնից կամ հեռանկարից առաջ։

Առաւել եւս, որ կրեմլը այդ ընթացքում նաեւ խոստովանեց, որ ծրագրում է անցկացնել Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի ղեկավարների ու ՌԴ նախագահի մասնակցութեամբ հանդիպում, տեսակոն-

ֆերանսի ձեւաչափով։ Ի դէպ, հետաքրքիր է, ուղիղ հանդիպումից հրաժարուել են Հայաստանը կամ Ատրպէյճանը, թէ՞ ՌԴ նախագահ Փութինը, որն ինչպէս յայտնի է պարբերաբար բաւականին զգայուն է դառնում համաձայնակի հանդէպ։

Սակայն այն, որ տեսական ժամանակ կրեմլը չէր խօսում հանդիպում նախաձեռնելու մասին, վկայում էր, որ այդուհանդերձ ձգտում էին հասնել առաւելագոյնին, այսինքն Մոսկուայում հանդիպման կազմակերպման, սակայն ինչ-ինչ պատճառներով հարկ է եղել բաւարարուել տեսակոնֆերանսի ձեւաչափով։ Պէտք է համաձայնել, որ դա արդէն բոլորովին այլ միջավայր է, քան ուղիղ հանդիպումը, եւ զգալիօրէն աւելի «փափուկ» միջավայր նրանց համար, ովքեր հանդիպում են փութինի հետ։

Վերադառնալով ՌԴ ԱԳՆ յայտարարութեանը, պէտք է նկատել երեւի թէ, որ այն կարող է միտուած լինել հենց ՌԴ համար «փափուկ միջավայր» ձեւաւորելուն, եւ հենց այն նպատակների ուղղութեամբ աշխատանքի ճանապարհին, որոնք հերքում են Նոյեմբերի 5-ի յայտարարութեամբ։ Այլ կերպ ասած, հերքելով, Մոսկուան թերեւս փորձում է իրեն ազատել աւելորդ հանրային կշտամբանքից եւ իր «հերքած» նպատակների ուղղութեամբ աշխատել համեմատաբար աւելի թեթեւ ռեժիմում։

Սա իհարկէ կարող է լինել ընդամենը մի վարկած, թէ ինչու այդպէս՝ յանկարծ...:

Մեծ առումով, իհարկէ Մոսկուայի նպատակը չէր կարող լինել Արցախը Ատրպէյճանին յանձնելը։ Աւելին, նպատակը թերեւս հենց հակառակն է՝ թոյլ չտալ, որ Արցախը յանկարծ յանձնուի Ատրպէյճանին։ Իհարկէ այստեղ հարկ է նկատել, որ տարբեր են Արցախի սահմանների եւ տարածքի մասին մեր՝ հայերիս, եւ ՌԴ պատկերացումները։ Ինչ վերաբերում է Հայաստանը պրոտեկտորատի վերածելուն, ապա այստեղ էլ, որեւէ զարմանալի բան չկայ, որ Ռուսաստանը չի ուզում դա։ Չուզենալ վերածել պրոտեկտորատի, չի նշանակում, թէ չի ուզում ունենալ անկասկած ազդեցութիւն։ Բայց այլ է քաղաքական, տնտեսական, ռազմական ազդեցութեան լծակների ամբողջութիւնն ու ամրութիւնը, եւ այլ է «պրոտեկտորատը» այսպէս ասած իրաւական ռեժիմում։

Բուն խնդիրը մնում է այն, թէ ինչու՞ է Մոսկուան որոշել բարձրաձայնել այդ մասին այժմ, Պաքուի ակնաչի համար փաստորէն ընդգծելով, որ «Լեռնային Ղարաբաղը չի յանձնել» Ատրպէյճանին։ Դրանով յանձնմա՞ն «գին» են բարձրացնում, թէ՞ ակնարկում, որ Պաքուն կարող է թանկ վճարել, եթէ կասկածի տակ դնի խաղաղապահների մանդատն ու դրա երկարաձգման հեռանկարը։

«ԵՐԵՎԱՆ ԼՈՒՐ»

Արդարադատութիւն Եօթ Տարի Անց

ԼՈՒՍԻՆԷ ՍԽԻԴԱՐԵԱՆ

Մարդու իրաւունքների եւրոպական Դատարանը (ՄԻԵԴ) նախօրէին հրապարակել էր Տաւուշի մարզի վերին կարմիրաղբիւր գիւղի բնակիչ Մամիկոն Խոջոյեանի եւ Չինարի գիւղի բնակիչ կարէն Պետրոսեանի գործերով վճիռները, որոնք ապօրինի ազատազրկուել էին Ատրպէյճանի կողմից եւ խոշտանգուել դեռեւս 2014 թ.։ ՄԻԵԴ կայքը տեղեկացնում է, որ դատարանը երկու դէպքում էլ արձանագրել է, որ խախտուել են նրանց կեանքի, խոշտանգումներից զերծ մնալու, ազատութեան, անձնական անձեռնմխելիութեան իրաւունքները, եւ Ատրպէյճանին պարտաւորեցրել է իւրաքանչիւր գործով վճարել 40 հազարական եւրօ փոխհատուցում։

Թէ Մամիկոն Խոջոյեանը, թէ կարէն Պետրոսեանը ձերբակալուել էին Ատրպէյճանի գիւղուած ուժերի գինձառայողների կողմից, երբ տեղանքում չկողմնորոշուելու հետեւանքով հատել էին ՀՀ սահմանը։ 77-ամեայ Մ. Խոջոյեանը ձերբակալուել էր 2014-ի Յունուարի 28-ին՝ Ատրպէյճանում մնալով մինչեւ Մարտի 4-ը։ Հայաստան վերադառնալուց որոշ ժամանակ անց նա մահացել էր։ Դատաբժշկական փորձաքննութիւնը ցոյց էր տուել, որ վերջինիս մահուան պատճառ է եղել օրգանիզմի ընդհանուր ինտոքսիկացիան։ կարէն Պետրոսեանը մոլորուել էր 2014 թ. Օգոստոսի 7-ին, եւ փորձ էր արւում նրան ներկայացնել որպէս դիւերոսանտ։ Ընդամենը մէկ օր անց Պետրոսեանը մահացել է, իսկ Ատրպէյճանական կողմը որպէս մահուան պատճառ փորձում էր ներկայացնել

սրտի կաթուածը։

Վերոյիշեալ դէպքերի տրամաբանութիւնն ամբողջութեամբ համապատասխանում է այդ երկրի վարած հայատեաց քաղաքականութեանը, որն իր մասսայական դրսեւորումն ստացաւ պատերազմի ընթացքում։ Առայսօր Ատրպէյճանը չի յայտնում իր բանտերում պահուող հայ գերիների յստակ թուաքանակը, աւելին՝ նրանցից որոշների նկատմամբ յարուցել է շինծու քրէական գործեր եւ կայացրել անհիմն վճիռներ։

ՄԻԵԴ-ի նախօրէին հրապարակած վճիռները մէկ անգամ եւս ապացուցում են, որ Ատրպէյճանը երբեւէ չի յարգել եւ չի պահպանել մարդու իրաւունքներն ու միջազգային իրաւունքի այլ նորմեր։ Պատերազմի ընթացքում, մասնաւորապէս՝ սոցիալական ցանցերում, Ատրպէյճանցիների կողմից տարբեր խօսքի բազմաթիւ արձանագրումներ կան, որոնք արտացոլում են այդ պետութեան վարած քարոզչութիւնը։

Այս ամէնը միջազգային ատեաններում ներկայացնելու պարագայում ամբողջական կը դառնայ եւ կը հաստատուի Ատրպէյճանի իշխանութիւնների վարած հայատեաց քաղաքականութիւնը, որի հիման վրայ տասնամեակներ շարունակ դաստիարակուել է այդ երկրի հասարակութիւնը՝ թէ՛ Արցախի Հանրապետութիւնում, թէ՛ Հայաստանի Հանրապետութիւնում եւ թէ՛ սփիւռքում բնակուող էթնիկ հայերի նկատմամբ յանցագործութիւնների պատճառ դառնալով։ Նկատենք, որ պատերազմի օրերին հայերը գերծ չէին մնում ազրեսիայի դրսեւորումներից եւ ահաբե-

կումներից նաեւ այն պետութիւններում, որտեղ ապրում են թուրքական կամ ատրպէյճանական համայնքների ներկայացուցիչներ։ Պղծում էին նաեւ հայկական մշակութային կոթողները։ Ատրպէյճանի կողմից ռասսայական խտրականութեան առկայութիւնն ու պետական մակարդակով խրախուսուող հայատեացութիւնը հարկաւոր է պարբերաբար արձանագրել թէ՛ իրաւական, թէ՛ քաղաքական եւ թէ՛ հասարակական տիրոջներում, որպէսզի պարզ դառնայ միջազգային հանրութեանը, որ այդ երկիրը դեռեւս շատ հեռու է խաղաղասէր լինելուց։

Ի դէպ, երէկ Ատրպէյճանի Միլի մէջլիսը հաւանութիւն է տուել Նոյեմբերի 8-ի՝ այսպէս ասած՝ «Յաղթանակի օրուայ կապակցութեամբ» համաներում յայտարարելու Ալիեւի ստորագրութեամբ ներկայացուած նախագծին։ Այս ակտով համաներում կը շնորհուի աւելի քան 16 հազար դատապարտեալի, ինչն ամենազանգուածայինն է այդ երկրի պատմութեան մէջ։ Նրանցից ազատ կ'արձակուի ազատազրկման վայրերում պատիժ կրող աւելի քան 3 հազար քաղաքացի։ Նախատեսուած է նաեւ, որ պատժի չկրած մասից կ'ազատուի մինչեւ 3 հազար մարդ։ Հարց է առաջանում, թէ ինչով են զբաղուելու այդ դատապարտեալները ազատութեան մէջ յայտնուելուց յետոյ։ Հաշուի առնելով այդ երկրի որդեգրած քաղաքականութիւնը՝ ուրուագծւում են նոր մարտահրաւէրներ եւ վտանգներ յատկապէս Արցախում ապրող մեր հայրենակիցների կեանքի ու անվտանգ-

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
 ՊԱՇՏՏՍԱԹԵՐԹ՝
 ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՅՆՉԱԿԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
 ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
 ՎԱՅԷ ԱԶԱՊԱՅԵԱՆ

MASSIS Weekly
 Organ of the **Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA**
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
<http://www.massisweekly.com>

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
 Canada \$125.00 (Air Mail)
 Overseas \$250.00 (Air Mail).
 All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
 at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

Վարչապետը Պարզաբանած է, Թե Ինչու Կը Չգծողի Պատերազմի Հանգամանքները Ուսումնասիրող Քննիչ Յանձնաժողովի Ստեղծումը

Վարչապետ՝ Նիկոլ Փաշինեան պարզաբանած է, թէ ինչու կը ձգձգուի Ազգային ժողովին մէջ արցախեան 44-օրեայ պատերազմի պատճառներն ու հետեւանքները քննող յանձնաժողովի ստեղծման գործընթացը:

Հանրային հեռուստաընկերութեան տուած հարցազրոյցին Փաշինեան անդրադարձած է հարցին, թէ ե՞րբ կը ստեղծուի Ազգային ժողովի յանձնաժողով, որ կը քննէ պատերազմի պատճառները եւ արդիւնքները, ինչպէս նաեւ ընդդիմութեան յայտարարութեան, թէ կը պոչքոթին յանձնաժողովի աշխատանքին դէմ, եթէ այնտեղ ուժերու համամասնութիւնը խախտուի:

«Մենք այնտեղ ուժերի հաւասարակշռութեան մասին ե՞նք խօսում, թէ՞ ճշմարտութեան բացայայտման մասին ենք խօսում: Ի վերջոյ, այնտեղ տեղի է ունենալու բովանդակային քննարկում եւ որեւէ մէկը չի կարող որեւէ մէկին արգելել արտայայտել իր կարծիքը: Յաջորդ հարցը, թէ երբ կը ստեղծուի յանձնաժողովը: Ըստ էութեան, տեսէ՞ք՝ ինչո՞ւ մինչեւ հիմա չի ստեղծուել յանձնաժողովը: Շատ պարզ պատճառով: Նախ, գիտէ՞ք, որ յանձնաժողովը գործնականում ստեղծուած է, որովհետեւ «Աժ կանոնակարգ» օրէնքի համաձայն՝ անվտանգութեան ոլորտում քննիչ յանձնաժողովի դերը կատարելու է նոյն անվտանգութեան, պաշտպանութեան հարցերով խորհրդարանական յանձնաժողովը: Այսինքն՝ յանձնաժողովը կայ, գոյութիւն ունի: Մինչ հիմա ինչո՞ւ չի ստեղծուել: Որովհետեւ նախ ընդդիմադիր պատգամաւորները ոչ բոլորն են դիմել եւ ստացել պետական յոյժ գաղտնի նիւթերի հետ առնչուելու թոյլտուութիւն: Դրա համար կայ օրէնքով նախատեսուած գործընթաց, իսկ այնտեղ նիւթերի մեծ մասը քննարկուելու է յոյժ գաղտնիութեան ռեժիմով», - ըսած է Փաշինեան:

Ան աւելցուցած է, որ պայմանաւորութեամբ թիւն ունին, որ արտախորհրդարանական ուժերը պիտի ներգրաւուին, եւ նաեւ զոհուածներու եւ անհետ կորածներու հարազատներու ներկայացուցիչները պիտի ներգրաւուին: Գործող օրէնքով այդպիսի ընթացակարգ՝ ուղղակի յանձնաժողովի կազմ ընդգրկելու, գոյութիւն չունի: «Եւ հիմա դիտարկուած են տարբերակներ, թէ ինչպէս նրանց, նաեւ նրանց համաձայնութեամբ ներգրաւուել, որովհետեւ ձեր նշած այդ հաւասարակշռութիւնը, ըստ էութեան, չի կարող խախտուել, որովհետեւ յանձնաժողովը «Աժ կանոնակարգ» օրէնքի համաձայն է գործում, եւ այնտեղ որոշումները կայացուցին «Աժ կանոնակարգ» օրէնքով: Եթէ հաւասարակշռութեան մասին է խօսքը, այսպէս, թէ այնպէս ի սկզբանէ իշխանութիւնն այնտեղ ունի մեծամասնութիւն», - մանրամասնած է վարչապետը:

Յունուար-Սեպտեմբերին ՀՀ Ելքի Ու Մուտքի Բացասական Ցուցանիշը Կազմած Է 103,571

Այս տարուայ Յունուարէն Սեպտեմբերի ամիսներուն Հայաստան մուտք գործած է 1 միլիոն 112 հազար 206 մարդ, իսկ ելքը կազմած է 1 միլիոն 179 հազար 710: Բացասական հաշուեկշիռը կազմած է -67 504 մարդ: Անոնց կարգին՝ անոնցմէ ՀՀ փաստաթուղթերով ինը ամիսներուն Հայաստան մուտք գործած է 445 316 մարդ, Հայաստանէն մեկնած է 548 887 մարդ: ՀՀ փաստաթուղթերով ելքի ու մուտքի բացասական ցուցանիշը կազմած է -103 571:

Այս տարուայ ինը ամիսներուն Հայաստանին մէջ մահացութեան դէպքերը աճած են, իսկ բնական յաւելումը՝ նուազած է: ՀՀ վիճակագրական կոմիտէի հրատարակած տեղեկատուութեան համաձայն՝ այս տարուայ ինը ամիսներուն ծնունդներու թիւը կազմած է 26 809՝ նախորդ տարուայ նոյն

ժամանակամիջոցի 26 558-ի փոխարէն: Մահերու թիւը կազմած է 23 674՝ նախորդ տարուայ նոյն ժամանակամիջոցի 21 284-ի փոխարէն: Ծնունդները աճած են 0,9, իսկ մահերը՝ 11,2 տոկոսով:

Հայաստանի մշտական բնակչութեան թիւը Հոկտեմբեր 1-ի դրութեամբ կազմած է 2 միլիոն 966.8 հազար մարդ: Քաղաքային բնակչութեան թիւը կազմած է 1 միլիոն 896.1 հազար, գիւղականը՝ 1 միլիոն 070.7 հազար:

Երեւանի մշտական բնակչութեան թիւը կազմած է 1 միլիոն 096.1 հազար: Նշենք, որ տարեկան բնակչութեան թիւը աճած է 3.5 հազարով: Այս տարուայ Յունուար 1-ի դրութեամբ ՀՀ մշտական բնակչութեան թիւը կազմած էր 2 միլիոն 963.3 հազար, իսկ Յուլիսի մէկի դրութեամբ՝ 2 միլիոն 964.6 հազար մարդ:

Հայաստանի Մէջ Կը Նախատեսուի Մինչեւ 2026 Թուականը Նուազագոյն Աշխատավարձը Բարձրացնել Մինչեւ 85 Հազար Դրամ

«Հայաստանում նուազագոյն աշխատավարձը նախատեսուած է բարձրացնել՝ հասցնելով 85 հազար դրամի»: «Արմէնփրէս»-ի հաղորդմամբ՝ այս մասին ըսաւ ՀՀ աշխատանքի եւ ընկերային հարցերու փոխնախարար՝ Ռուբէն Սարգսեան Աժ մշտական յանձնաժողովներու համատեղ նիստին 2022-ի պետական պիւտձէի նախագիծի քննարկման:

«Մինչեւ 2026 թուականը նախատեսուած է նուազագոյն աշխատավարձը բարձրացնել մինչեւ 85 հազար դրամ», - ըսաւ փոխնախարարը:

Անոր խօսքով՝ 2023-ին առաջին քայլերը կ'առնեն, հիմա քննարկումներու մէջ են ՀՀ ֆինանսներու նախարարութեան գործընկերներու հետ:

Հայաստանի մէջ ներկայիս ամսական նուազագոյն աշխատավարձը 68 հազար դրամ է:

Սակաւաթիւ Մասնակիցներով Կայացաւ Ընդդիմադիր «Հայաստան» Դաշինքի Հանրահաւաքը

Ընդդիմութեան հանրահաւաքի մասնակիցները վերեւ Գկարուած

Նոյեմբեր 8-ին, Ազատութեան հրապարակին վրայ կայացաւ ընդդիմադիր «Հայաստան» դաշինքի հանրահաւաքը, որուն ներկայ էին նուազ քան 4 հազար հոգիներ:

Հանրահաւաքին «Հայաստան» դաշինքի ղեկավար՝ Ռոպերթ Քոչարեան իշխանութիւնը մեղադրեց բանակցային գործընթացը ձախողելու մէջ: «Առաջին պատերազմի յաղթանակից յետոյ մեր բանակցային դիրքերը խաբսխուած էին մեր յաղթանակների վրայ. դա անվտանգութեան գոտին է Ղարաբաղի շուրջ, 7 շրջանները, Հայաստանի մարտունակ բանակը եւ այն փաստը, որ Հայաստանը Ղարաբաղի անվտանգութեան երաշխաւորն է եղել եւ Հայաստան-Ղարաբաղ ընդհանուր սահմանը՝ Վարդենիսից մինչեւ Արաքս գետ: Եւ դա մեզ ուժ էր տալիս բանակցային ամբողջ գործընթացում: Եւ քայլ առ քայլ արձանագրում էինք դիւանագիտական յաղթանակներ: Հիմա բոլոր այդ առաւելութիւնները չկան», - ըսաւ Քոչարեան:

Քոչարեան անդրադարձաւ

նաեւ ներքաղաքական իրավիճակին, «Քորոնա» ժահրին եւ զնաճին: «Մենք բոլորս պէտք է միաւորուենք: Պէտք է այս դիմադրութեան շարժմանն ուժ հաղորդենք՝ ամէն մէկն իր հնարաւորութիւններով չափով: Սա շատ երկար չի տեւելու, շաբաթների, ամիսների հարց է լինելու: Ամէն ինչ կախուած է ձեզանից, այս հրապարակում կանգնած իւրաքանչիւր ՀՀ քաղաքացուց», - աւելցուց «Հայաստան» դաշինքի ղեկավարը:

Աժ-ի ընդդիմադիր «Հայաստան» խմբակցութեան անդամ Իշխան Սաղաթէլեան իր ելոյթով նշեց, որ թշնամին կը շարունակէ յաւակնութիւն ունենալ Սիւնիքի նկատմամբ, կը փորձէ հայաթափել Արցախը եւ թրքացնել Հայաստանը: «Ի՞նչ պէտք է անենք մենք, ի՞նչ պէտք է անի հայ ժողովուրդը. պէտք է ձեւաւորենք համազգային դիմադրութիւն: Եկէ՛ք պայմանաւորուենք, այսօր, այստեղից՝ Ազատութեան հրապարակից հիմք ենք դնում համազգային դիմադրութեան», - ըսաւ Իշխան Սաղաթէլեան:

Հայաստանի մէջ Covid-ի Դեմ Պատուաստի Առաջին Դեղաչափը Ստացած Է Չափահաս Բնակչութեան Սօս 30 Տոկոսը

«Հայաստանում Covid-ի դէմ պատուաստանիւթի առաջին դեղաչափը ստացել է չափահաս բնակչութեան մօտ 30 տոկոսը»: Այս մասին յայտնեց խորհրդարանէն ներս յաջորդ տարուայ պիւտձէի նախագիծի քննարկման մասնակցող առողջապահութեան նախարար՝ Անահիտ Աւանէսեան:

Նոյեմբեր 7-ի դրութեամբ կատարուած է մօտ 900 հազար պատուաստում: Առաջին դեղաչափ ստացած քաղաքացիները թիւը աւելի քան 600 հազար է: Երկրորդ դեղաչափ ստացածներունը՝ շուրջ 300 հազար: Առաջին եւ երկրորդ դեղաչափերու միջեւ մեծ տարբերութիւնը պայմանաւորուած է անով, որ պատուաստումներու ընթացքի մեծացումը հիմնականին տեղի ունեցած է վերջին 1 ամսուայ ընթացքին՝ այսինքն կառավարութեան կիրառած խստացումներէն յետոյ: Ներկայիս օրական կը գրանցուի միջինը 18-19 հազար պատուաստման ցուցանիշ:

Աւանէսեան պնդեց, որ յետպատուաստման ընթացքի բարդութեան որեւէ նշանակալի դէպք չէ գրանցուած, միեւնոյն ժամանակ հաստատեց, որ եղած են դէպքեր, երբ

պատուաստուած ըլլալու պարագային ալ մարդիկ մահացած են քովիտէն:

«Երբ որ գրանցուի մահուան դէպք եւ պարզուի, որ այդ անձը պատուաստման վկայագիր ձեռք բերած է առանց պատուաստուելու որեւէ յետադրական միջոց պարզելու՝ արդեօք նա իրականում պատուաստուած էր, թէ ոչ, ցաւօք, չունենք, եւ դա անդրադառնալու է նաեւ պատուաստումների նկատմամբ որոշակի վստահութեան հարց առաջանալուն: Իրաւապահ մարմինները պէտք է խստօրէն շարունակական գաղութնախտման դէպքերը բացայայտելով, ունեցել ենք դէպքեր, որոնք որ պատուաստուած լինելու հանգամանքն անգամ առկայ լինելու պարագայում, ցաւօք քրտի, քովիտից մահացել են: Առաջիկայում այդ տեղեկատուութիւնը եւս կը հրապարակուի», - ընդգծեց Աւանէսեան:

Նախարարը տեղեկացուց նաեւ, որ Հայաստանի դպրոցներուն մէջ կը շարունակուի առկայ ուսուցումը, սակայն այն դպրոցներու, ուր տեղի կ'ունենան տեղական բռնկումներ, կ'անցնին հեռավար ուսուցման:

ԼՈՒՐԵՐ

Փութին - Փաշինեան - Ալիեւ եռակողմ Յանդիպման Շուրջ Ստոյգ Պայմանաւորութիւններ Առայժմ Չկան

Նիկոլ Փաշինեան հանրային հեռուստատեսութեան հետ հարցազրոյցի ընթացքին

Քրեմլինը յայտարարած է, որ Փութին-Փաշինեան-Ալիեւ եռակողմ հանդիպում կը ծրագրուի, սակայն չկայ ստոյգ պայմանաւորութիւն, թէ երբ տեղի պիտի ունենայ երեք առաջնորդներու տեսակապով համագումարը:

«Իսկապէս, մենք հաստատած ենք, որ աշխատանքներ կը տարուին նման հանդիպման նախապատրաստման ուղղութեամբ, սակայն այստեղ կ'ուզեմ նշել, որ մինչ այժմ ստոյգ պայմանաւորութիւններ եւ անոր վերաբերող փոխըմբռնում, թէ երբ կ'ընայ նման տեսակապով համագումար տեղի ունենալ, դեռ չկայ», - լրագրողներուն ըսած է Քրեմլինի խօսնակ՝ Փեսքովը:

Նոյեմբեր 8-ին հակասութիւն առաջացած էր Քրեմլինի խօսնակի եւ Հայաստանի վարչապետի յայտարարութիւններուն մէջ ծրագրողեալ հանդիպման մասին: Նախ օրուայ առաջին կէսին Քրեմլինէն յայտարարեցին, որ այս շաբաթ նախատեսուած է կայացնել եռակողմ հանդիպում, ռուսական պետական հեռուստաընկերութիւնը գրեց, թէ չի բացառուիր հանդիպումը տեղի ունենայ Նոյեմբեր 9-ի փաստաթուղթի ստորագրման տարեկիցին:

Քանի մը ժամ անց հրապարկուեցաւ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի ձայնագրուած հարցազրոյցը Հայաստանի հանրային հեռուստաընկերութեան, ուր ան հակասեց Քրեմլինի յայտարարութեան՝ նշելով, որ Նոյեմբեր 9-ին հանդիպե-

լու որեւէ պայմանաւորութիւն չկայ:

«Բայց շատ կարեւոր է այդ հանդիպումների բովանդակութիւնը, այդ հանդիպումների խորհրդանշութիւնը, այդ յայտարարութիւններից ակնկալուող հնարաւոր արդիւնքը: Այնտեղ, որտեղ մենք կարող ենք արձանագրել արդիւնք, մենք ոչ մի հանդիպումից չենք հրաժարուի, բայց ինքնանպատակ հանդիպումներ անելու կողմնակից չենք նաեւ: Եւ յստակ Նոյեմբերի 9-ի հետ կապուած կարող եմ ասել, որ այս պահին պայմանաւորութիւն այդպիսի չկայ», - ըսաւ Փաշինեան:

Ծաւալուն հարցազրոյցին ան խօսած է նաեւ «3+3» ձեւաչափի մասին՝ պատասխանելով հարցին, թէ ինչու Երեւան առայժմ դիրքորոշում չունի Անգարայի ու Մոսկուայի առաջ մղած համագործակցութեան հարթակի մասին. - «Իրականում երկու օր առաջ մեր կառավարութիւնը արտաքին գործոց նախարարի տեղակալի մակարդակով դիրքորոշում արտայայտել է այդ կապակցութեամբ, եւ մեր դիրքորոշումը հետեւեալն է՝ «3+3» հնարաւոր ձեւաչափը չպիտի իր օրակարգում ունենայ այնպիսի հարցեր, որոնք մենք արդէն համաձայնեցուած քննարկում ենք այլ ձեւաչափերով: Մասնաւորապէս՝ տարածաշրջանային հաղորդակցութիւնների բացման հարցը, Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգաւորմանը հարցը»:

Պարուն Կը Դատապարտէ Հայաստանի Պաշտպանութեան Նախարարի Այցը Արցախ

Ատրպէյճանի ռազմական գերատեսչութիւնը Նոյեմբեր 9-ին դատապարտած է Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարի աշխատանքային այցը Արցախ:

Նոյեմբեր 6-ին Արցախի մեկնած Արշակ Կարապետեանը Ստեփանակերտի մէջ մասնակցած էր Արցախի Պաշտպանութեան բանակի ղեկավար կազմի հետ աշխատանքային խորհրդակցութեան, այցելած էր մարտական յենակետեր, հանդիպած մարտական հերթապահութիւն կատարող զինծառայողներուն հետ եւ ծանօթացած դիրքերու ամրաշինական աշխատանքներուն:

Ատրպէյճանի պաշտպանութեան նախարարութիւնը այս առի-

թով տարածած յայտարարութեան մէջ սաղորանք որակած է նախարարի այցը եռակողմ համաձայնագրի տարեկիցի նախօրէին: «Հայաստանի ռազմաքաղաքական ղեկավարութիւնը, կոպտօրէն խախտելով եռակողմ համաձայնագրի դրոյթները, նպատակ ունի ապակայունացնել իրավիճակը տարածաշրջանին մէջ եւ ստուերել ռուս խաղաղապահներու գործունէութիւնը», - ըսուած է յայտարարութեան մէջ:

Ատրպէյճանի պաշտպանութեան նախարարութիւնը Հայաստանի ռազմական ղեկավարութիւնը կը մեղադրէ «44-օրեայ պատերազմին կրած պարտութեանն զասեր չքաղելու մէջ»:

Ռուսաստանի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան Յայտարարութիւնը Կովկասեան Կիճակին Մասին

Ռուսաստանը նպատակ չունի Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի հետ շփման բացառիկ իրաւունք ձեռք բերել: Ինչպէս հաղորդած է ԹԱՄՍ-ը, այս մասին ըսուած է 2020-ի Նոյեմբեր 9-ին Ռուսաստանի, Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի ղեկավարներու եռակողմ յայտարարութեան ստորագրման առաջին ամեակի առթիւ ՌԴ արտաքին գործոց նախարարութեան յայտարարութեան մէջ:

«Ռուսական կողմը չի յաւակնիր Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի հետ շփման մենաշնորհի, թէպէտ մեզ այդ երկիրներուն եւ ժողովուրդներուն հետ կը կապէ երկար եւ սերտ բարեկամութիւնը, լայնածաւալ գործընկերութիւն բոլոր ազիմոտներով», - նշուած է փաստաթուղթին մէջ:

ԱԳՆ ուշադրութիւն հրաւիրած է այն փաստին վրայ, որ եռակողմ յայտարարութիւնը ընդունելէն մէկ տարի անց կարելի է վստահ հերքել ընկերային ցանցերով եւ համացանցային միջոցներով հաղորդումները այն մասին, որ «Ռուսաստանի խաղաղապահ ջանքերը ուղղուած էին Լեռնային Ղարաբաղը անջատելուն, Ատրպէյճանին յանձնելուն, Հայաստանը «հովանաւորութեամբ» վերածելուն»: «Նմանօրինակ յայտարարութիւնները կը կրեն ժողովրդական բնոյթ, կը կատարեն ակնյայտ արտաքին պատուէր եւ իրականութեան հետ որեւէ աղերս չունին», նշած են ՌԴ ԱԳՆ-էն:

Նախարարութեանն նշած են, որ Մոսկուայի նախաձեռնած բոլոր եռակողմ փաստաթղթերն ու մեքենականութիւնները չեն պարտադրուած կողմերուն, այլ հիմնուած են շահերու ստուգուած հաւասարակշռութեան վրայ, չափազանց յարգալից եղած են Պաքուի եւ Երեւանի ինքնիշխանութեան եւ շահերու նկատմամբ: «Մեր շարք մը նախաձեռնութիւններու շուրջ համաձայնութիւն չէ եղած, եւ այդ նորմալ է: Փոխարէնը, արդէն իսկ

հաստատուած համաձայնութիւնը, ինչպէս կ'ըսեն, ձեռք բերուած է տառապանքով եւ արդիւնաւետօրէն կ'իրագործուի գործնականօրէն», - ըսուած է յայտարարութեան մէջ:

Ընդգծուած է, որ ռուս սահմանապահները ներկայ են սահմանի ամենախնդրալարոյց հատուածներուն՝ կանխելու հակամարտային իրավիճակները եւ կարգաւորելու միջադէպերը: Շուրջօրեայ ռեժիմով կազմակերպուած է Ռուսաստանի, Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի սահմանային գերատեսչութիւններու կապերու անձերու աշխատանքը՝ տեղեկատուութեան փոխադարձ փոխանակման նպատակով: Որպէս հայ-ատրպէյճանական յարաբերութիւններու, ինչպէս նաեւ Հարաւային Կովկասի ընդհանուր իրավիճակի կարգաւորման ուղղուած համատեղ աշխատանքի առանցքային տարրերէն մէկը նշուած է եռակողմ աշխատանքային խումբի (ԵԱՊ) աշխատանքը:

ԱԳՆ նաեւ ընդգծած է, որ Մոսկուայի վճռականօրէն պիտի շարունակէ եռանդուն աշխատանքը՝ ԵԱԿ Միասնի խումբի համանախազահներու (Ռուսաստան, ԱՄՆ, Ֆրանսա) գծով: «Վստահ ենք, որ այս ընդհանուր ճանաչուած ձեւաչափը դեռ սպառած չէ: Անոր մասին կը վկայէ 2020 թուականի նոյեմբերէն ի վեր Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարներու առաջին հանդիպումը՝ ՄԽ համանախազահներու հովանիի ներքոյ՝ Սեպտեմբեր 23-ին Նիւ Եորքի մէջ ՄԱԿ-ի Գլխաւոր վեհաժողովի 76-րդ նստաշրջանի ծիրէն ներս: Հանդիպման օրակարգին վրայ մարդասիրական եւ ընկերա-տնտեսական հրատապ հարցերէն: Համանախազահներու ծրագիրներու մէջը կը մտնեն այցելութիւնը տարածաշրջան եւ շփումներու շարունակութիւն «3+2» ձեւաչափով», - ըսուած է յայտարարութեան մէջ:

ԱՄՆ-ի Նախագահը Հայաստանը Հրաւիրած Է

Շարունակուած էջ 1-էն

խարհի եւ այսուհետ չի վարանիր աւելի կոշտ դիրքորոշում բանեցնել մենատիրական երկիրներու, անոնց կարգին՝ Ռուսաստանի ու Չինաստանի հանդէպ: Այս ուղերձը եւ փոխանցած են Ռուսաստանի նախագահին մեր առաջին իսկ հեռախօսազրոյցին», - յայտարարած էր ԱՄՆ-ի նախագահը:

Ժողովրդավարութեան հարցերով ձօ Պայտընի հրաւիրած առաջին համաժողովն է, որ, ըստ պաշտօնական հաղորդագրութեան, տեղի պիտի ունենայ Դեկտեմբեր 9-10-ին: Անոր պիտի մասնակցին մօտ 90 երկիրներու կառավարութիւններու, քաղաքացիական հասարակութեան եւ մասնաւոր հատուածի առաջնորդներ, ինչպէս Սպիտակ տունը նշած է՝ ժողովրդավարութիւնը սպառնացող մարտահրաւիրումներուն համատեղ ուժերով արձագանգելու համար:

Երկօրեայ քննարկումներու օրակարգին վրայ է, մասնաւորապէս, երեք առանցքային հարց՝

ինչպէս դիմակայել մենատիրութիւնը, պաշարիլ բոլորակցիայի դէմ ու առաջ մղել յարգանքը մարդու իրաւունքներու նկատմամբ:

«Այսօր ժողովրդավարութիւնը լուրջ խնդիրներու կը բախի ոչ միայն նորանկախ, այլ նաեւ կայացած երկիրներու մէջ», - յայտարարած է Սպիտակ տունը, փաստելով, որ մարտահրաւիրները ոչ միայն ներքաղաքական են, այլ նաեւ՝ արտաքին: Ներսը կառավարութիւնները չեն յաջողիր արդար ու կայուն տնտեսական միջավայր եւ քաղաքական առաջընթաց ապահովել, որու հետեւանքով ուժ կը հաւաքեն առաջնորդները, որոնք կասկածի տակ կը դնեն ժողովրդավարականները մերն ու հաստատութիւնները: Միւս կողմէ, Սպիտակ տունը կը փաստէ, որ մենատէր առաջնորդները դուրս կ'ելլեն իրենց երկիրներու սահմաններէն՝ խարխելու ժողովրդավարութիւնները այլ երկիրներու մէջ, լրագրողներ եւ իրաւապաշտպաններ թիրախաւորելու եւ ընտրութիւնները միջամտելու միջոցով:

Ռիչըրտ Կիրակոսեան. Մոսկուայի Մէջ Դամաձայնագիրը Կը Ստորագրուի Նաեւ Այն Պատճառով, Որ Ատրպէյճանը Ետ Քայլ Ըրած Է

«Տեսնում ենք, որ Ատրպէյճանը հրաժարուած է Միւնխէնի մարզը եւ հարաւային Հայաստանը հատող միջանցքի պահանջից, փոխարէնը դա կը լինի ճանապարհ եւ երկաթուղային կապ հարաւային Հայաստանում՝ Իրանի հետ սահմանի երկայնքով», «Ազատութիւն»-ի «Կիրակոսեանի վերլուծական Հրատարակման հետ» հաղորդման ժամանակ ըսաւ Տարածաշրջանային հետազոտութիւնների կեդրոնի տնօրէն Ռիչըրտ Կիրակոսեանը, նշելով, որ Նոյեմբեր 9-ին կամ 10-ին Մոսկուայի մէջ համաձայնագիր կը ստորագրուի:

Քաղաքագետ Ռիչըրտ Կիրակոսեան

ճանապարհ եւ երկաթուղային կապ հարաւային Հայաստանում՝ Իրանի հետ սահմանի երկայնքով: Դա խորհրդային ժամանակաշրջանի ենթակառուցուածքների քարտէզների հիման վրայ է լինելու, եւ դրա հետ կապուած եւս մէկ համաձայնագիր՝ սահմանների օրինական սահմանագծման գործընթացի վերաբերեալ, եւ երրորդ տարրը, որը հրապարակայնօրէն չի առնչուած այս ստորագրուելիք համաձայնագրին, կը լինի Ատրպէյճանի համաձայնութիւնը՝ սկսել Ատրպէյճանական գերութեան մէջ պահուող ռազմագերիների եւ քաղաքացիական անձանց մասնակի վերադարձը», - ըսաւ քաղաքական մեկնաբանը:

Կիրակոսեանի համոզմամբ, այս համաձայնագիրը ամենայն հաւանականութեամբ կը ստորագրուի նաեւ այն պատճառով, որ Ատրպէյճանը ետ քայլ ըրած է, շեշտելով, որ ատրիկա միջանցք չէ, ատրիկա աւելի շատ ճանապարհային եւ երկաթուղագծային կապ է, իսկ Ատրպէյճանը բառերու նշանակութեան հետ կը խաղայ:

«Ատրպէյճանը չետ քայլ է արել: Այլապէս Ատրպէյճանը իր համար վտանգաւոր կերպով բացայայտօրէն պէտք է մարտահրաւէրներ Ռուսաստանին, իսկ ռուսական համբերութեան սահմանը կայ: Եւ մենք տեսնում ենք, որ Ատրպէյճանը հրաժարուած է Միւնխէնի մարզը եւ հարաւային Հայաստանը հատող միջանցքի պահանջից, փոխարէնը դա կը լինի

Ծերակուտական Մեներտեզ Առաջարկած Է Ստուգել Թուրքիայէն Պայրաքտարի Արտածումները

Միացեալ Նահանգներու Ծերակուտականի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնաժողովի նախագահ Ռոպերթ Մենենտեզ մտադիր է փոփոխութիւններ նախաձեռնել 2022-ի պաշտպանական պիւտճէի նախագիծին մէջ, որոնք կը նախատեսեն թուրքիային անօդաչու թռչող սարքերու արտածման խախտումներու վերաբերեալ ստուգումներ, ինչպէս նաեւ Ատրպէյճանին օգնութեան հնարաւոր սահմանափակումներ: Այս մասին ըսուած է Նիւ Ժըրսիի նահանգի

դեմոկրատ ծերակուտականի տարածած յայտարարութեամբ: Մենենտեզը կը փորձէ հասնել այնտեղ, որ Փենթագոնը հաշուետուութիւններ կ'ապահովէ թէ արդեօք թրքական անօդաչու թռչող սարքերը ունին ամերիկեան արտադրութեան բաղադրիչներ: Բացի այդ, ԱՄՆ-ի իշխանութիւնները պէտք է գնահատեն, թէ Անգարայի կողմէ այդ սարքերու մատակարարումները չեն հակասեր արդեօք ամերիկեան օրէնքները:

Ճանապարհներու Ինքնիշխանութիւնը

Շարունակուած էջ 1-էն
«Ատրպէյճանի կողմից հնչող յայտարարութիւնները, որոնք վերաբերում են միջանցքներին, բացասական են ազդուած մեր աշխատանքի արդիւնաւէտութեան եւ միջնորդարի վրայ, յատկապէս հաշուի առնելով, որ մեր եռակողմ յայտարարութիւններում միջանցքների մասին որեւէ խօսք չկայ», - ընդգծած է Փաշինեան:
Երեւանը յայտարարած է, որ փոխադրային եւ տնտեսական կապերու ապաշրջանակման հարցով պատրաստ է յստակ լուծումներու երթալ, ըստ վարչապետին՝ Հայաստանը պէտք է ստանձնաւորապարհային եւ երկաթուղային հաղորդակցութեան ուղիներ Ատրպէյճանի տարածքով, Ատրպէյճանին

ալ՝ Հայաստանի, ներառեալ՝ Ատրպէյճանը Նախիջևեանի ինքնավար հանրապետութեան կապով:
Հայաստանի վարչապետը նաեւ շեշտած է, որ պէտք է բանակցիլ նաեւ մաքսային, կանաչութեան առողջապահութեան, սահմանային հսկողութեան եւ հսկողութեան այլ հնարաւոր տեսակներու շուրջ:
Ընդգծելով, որ բոլոր տեսակի հսկողական գործառույթները պիտի կատարուին հաւասարութեան հիմքով՝ Օվերշուքը աւելցուցած է, որ եռակողմ աշխատանքային խումբին մէջ արդէն քննարկած են, թէ ինչպէս եւ ինչէն պէտք է սկսել ճանապարհային ենթակառուցուածքներու ապաշրջանակումը: Ժամկէտներու մասին, սակայն, ո՛չ Փաշինեանը եւ ո՛չ ալ Օվերշուքը խօսած են:

Յայտարարութիւններ՝ Նոյեմբեր 9-ի Առթիւ

44-օրեայ պատերազմի աւարտի՝ Նոյեմբեր 9-ի առթիւ տարբեր պետութիւններ եւ միջազգային կառույցներ հանդէս եկան յայտարարութիւններով:

Հայաստանի ԱԳՆ. Հակամարտութեան Լուծումը Կ'ենթադրուի Արցախի Կարգավիճակի Յստակացում

Նոյեմբեր 9-ի եռակողմ յայտարարութեան ստորագրման տարելիցին առթիւ Հայաստանի Արտաքին գործոց նախարարութիւնը յայտարարած է, որ հակամարտութեան լուծումը կ'ենթադրէ Արցախի կարգավիճակի յստակացում եւ տեղահանուած արցախահայութեան՝ Լեռնային Ղարաբաղի ողջ տարածքին իրենց բնակավայրեր անվտանգ վերադարձի ապահովում:

Ընդ որում՝ Հայաստանի արտաքին գերատեսչութիւնը շեշտած է, որ բանակցութիւններ հնարաւոր են միայն ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահութեան մասնաթի ներքոյ:

Հայաստանը վերահաստատած է պատրաստակամութիւնը գործնական ջանքեր գործադրելու տարածաշրջանի կայունութեան եւ խաղաղ գարգացման դարաշրջանի բացման ուղղութեամբ՝ միեւնոյն ժամանակ անհրաժեշտ համարելով, որ Ատրպէյճանը եւս կառուցողական դիրքորոշում որդեգրէ՝ հրաժարելով յարձակողական հոետորաբանութեանն ու գործողութիւններէն:

Լեռնային Ղարաբաղի Արտաքին գերատեսչութիւնը Նոյեմբեր 9-ի առաջին ամեակի յայտարարութեան մէջ իր հերթին ընդգծած է, որ Արցախը երբեք պիտի չըլլայ Ատրպէյճանի կազմէն ներս: Խաղաղութեան հաստատման անկիւնաքարը, ըստ Ստեփանակերտին, Արցախի ժողովուրդի արդէն իրացրած ինքնորոշման իրաւունքի ճանաչումն է եւ այն տարածքներու ապաբռնագրաւում, ուր արցախահայութիւնը ինքնորոշուած է:

Ռուսաստանը Կարելորած Է Սահմանից Լարուածութեան Նուազեցումը Եւ սահմանագատման Մեկնարկը

Եռակողմ յայտարարութեան միջնորդ Ռուսաստանը փաստաթուղթի ստորագրութեան մէկ տարի անց կարելորած է ատրպէյճանահայկական սահմանի լարուածութեան նուազեցումը եւ սահմանագատման, ապա գծման շուտափոյթ մեկնարկը: Մոսկուան պատրաստակամութիւն ցուցաբերած է անհրաժեշտ խորհրդատուական աջակցութեան: Ռուսաստանի Արտաքին գործոց նախարարութիւնը կարելորած է ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահներու ջանքերը առաջին հերթին տարածաշրջանի ընկերա-տնտեսական եւ մարդասիրական խնդիրներու լուծման շրջաժիրէն ներս:

Ռուսական Արտաքին գերատեսչութիւնը բարձր գնահատած է ապաշրջանակման հարցով փոխվարչապետներու եռակողմ աշխատանքային խումբի գործունէութիւնն ու անհրաժեշտ համարած շահերու հաւասարակշռութեան վրայ հիմնուած յստակ նախագիծերու շուտափոյթ գործարկումը, «որ կը նպաստէ Հարաւային Կովկասի տնտեսական եւ փոխադրային ներուժի զբաւորման»:

Ի դէպ, Մոսկուան Նոյեմբեր 9-ին յայտնած է, որ այս պահու դրութեամբ որեւէ փոխմբռնում չկայ Հայաստանի, Ատրպէյճանի եւ Ռուսաստանի ղեկավարներու եռակողմ հանդիպման ժամկէտներու հարցով, թէեւ աւելի վաղ, Քրեմլինը այս շաբթուայ սկիզբը Ալիեւ-Փաշինեան-Փութին եռակողմ տեսակապով համաժողովի հնարաւորութեան մասին կը յայտնէր:

Միացեալ Նահանգներ Կոչ Կ'ընէ Աշխուժացնելու ԼՂ Խնդիրի Համապարփակ Կարգաւորման Ձանքերը,

Միացեալ Նահանգները կոչ կ'ընէ աշխուժացնելու ԼՂ խնդրի համապարփակ կարգաւորման ջանքերը, ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահներու հովանիի ներքոյ:

Պաշտօնական Ուաշինկթընը յորդորած է Պաքուն եւ Երեւանը շարունակել եւ աշխուժացնել իրենց ներգրաւուածութիւնը, անոնց կարգին՝ ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահներու հովանիի ներքոյ, Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան առնչուող կամ անոր հետեւանք բոլոր չլուծուած խնդիրներուն համապարփակ լուծումներ գտնելու համար: Այս մասին ըսուած է Ատրպէյճանի, Հայաստանի եւ Ռուսաստանի ղեկավարներու կողմէ Լեռնային Ղարաբաղի ռազմական գործողութիւններու ամբողջական դադրեցման վերաբերեալ եռակողմ յայտարարութեան ստորագրման առաջին տարուայ կապակցութեամբ Միացեալ Նահանգներու Պետական քարտուղարութեան խօսնակ՝ Նէտ Փրայսի յայտարարութեամբ:

«Այս շաբաթ Միացեալ Նահանգները եւ միջազգային հանրութիւնը նշած են Հարաւային Կովկասի հայկական եւ ատրպէյճանական ուժերու միջեւ 44-օրեայ բռնու մարտերուն վերջ դրած հրադադարի յայտարարութեան առաջին տարին: Մեր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնենք անցեալ տարուայ մարտական գործողութիւններու ընթացքին զոհուածներու եւ վիրաւորուածներու ընտանիքներուն», - յայտարարած է Պետական քարտուղարութիւնը:

«Կոչ կ'ընենք նաեւ հետաքննութիւն իրականացնել մարդու իրաւունքներու ոտնահարումներու եւ միջազգային իրաւունքի խախտումներու վերաբերեալ պնդումներու հետ կապուած», - ըսուած է Նէտ Փրայսի յայտարարութեամբ:

Պետական քարտուղարութիւնը հաւաստեցած է, որ Միացեալ Նահանգները յանձնառու կը մնայ Հարաւային Կովկասի անվտանգ, կայուն, բարգաւաճ եւ խաղաղ ապագայի ապահովման:

Նէտ Փրայսը նշած է նաեւ, որ ներկայիս տարածաշրջան է ԱՄՆ-ի պետական քարտուղարի փոխտեղակալ՝ Էրիքա Օլսընը՝ բոլոր երեք երկիրներու հետ երկկողմանի հարցեր քննարկելու եւ տարածաշրջանային համագործակցութեան հնարաւորութիւնները ուսումնասիրելու նպատակով:

Անցած է ԽՆԱՄԻԱԿԱՆ Բարեկամութեան Շրջանը

ԲԱԳՐԱՏ ԷՍԴՈՒԳԵԱՆ

Թուրքիոյ Հանրապետութեան նախագահ Ատրպէյճանի մէջ ելոյթ ունենալով գգուշացուց ճղճիմ հաշիւներ հետապնդելով եւ ներքին քաղաքականութեան սիրոյն մեծ հնարաւորութիւնները անտեսելու հաւանական վնասներուն: Այս տրամաբանական հաստատումը իր բոլոր իմաստը կը կորսնցնէ, երբ կ'արտասանուի էրտողանի կողմէ:

Բոլորս գիտենք որ էրտողանի վարչութեան շրջանին Թուրքիոյ մէջ ի հիմանէ ոչնչացուած է դիւանագիտական բոլոր սկզբունքները եւ աւանդութիւնները: Յիշենք որ էրտողան գիտակցաբար եւ մեծ ոգեւորութեամբ կործանեց այդ համակարգը: Արտաքին Գործոց Նախարարութեան կազմին մէջ փորձառութիւն եւ աւանդութիւն ունեցող բոլոր դեսպանները եւ բարձրաստիճան պաշտօնեաները արհամարհեց «մոնչերներ» կոչելով:

Ի տարբերութիւն իր նախկիններէ էրտողան կ'ուզէր անձամբ հսկել բոլոր գործընթացները: Ունէր մեծ ինքնավստահութիւն, որուն ապակիներով կ'ընդհատէր նաեւ թարգմանները եւ «վան Միլուլթ, վան միլուլթ» ըսելով առանց նկատելու խօսակիցներուն զարմանքը կը պարտադրէր իր զգացական պոռթկումը: Որքան ատեն որ համաշխարհային շուկայի դերակատարները յոյսեր կը դնէին իր վրայ, այդ անբարեկիրթ վարքն ալ կ'ընդունուէր որպէս հեղինակութիւն ունեցող քաղաքական գործիչի մը կամքը: Էրտողան փոխանակ քննադատուելու հերոսի մը կը վերածուէր համաշխարհային գետնի վրայ:

Այսօր կրնանք հաստատել թէ շատ ջուրեր հոսած են այդ կամուրջներու տակէն եւ նոյն վարքը շատ հեռու է անցեալին գոյացուցած սպաւորութիւններէն: Համաշխարհային գետնի վրայ էրտողան ոչ թէ հեղինակութիւն, այլ անկանխատեսելի քաղաքական գործիչի մը վերածուած է:

Այս պահուն աշխարհասփիւռ հայութեան համար ուշադրութեամբ հետեւելի եւ գգուշութեամբ ընկալելի յատկութիւն մը կը ներկայացնեն էրտողանի Հայաստանի մասին ըսածները:

Բոլորիս ծանօթ է որ Հայաստան դուրս գալ կ'ուզէ իր առջեւ ցցուած շրջափակումներէն:

Այս սիւնակի վրայ բազմիցս գրած ենք թէ առկա շրջափակումները Թուրքիոյ քաղաքական գործիչներու միակողմանի որոշումով գործադրուած են: Այսօր էրտողան կ'ըսէ թէ միջավայրը նպաստաւոր է յարատեւ խաղաղութեան հասնելու համար, բայց կը շարունակէ թշնամութիւն անել Հայաստանի դէմ: Ընդմիջող կը ներկայացնէ նոր նախապայմաններ իր երկրի պատճառած քաղաքական ու դիւանագիտական ճգնաժամէն դուրս գալու համար:

Պարտինք նշել որ այս պայմաններու մէջ մենք դրական ոչ մէկ զարգացում կը տեսնենք որքան ատեն որ էրտողան կը փորձէ բնականոն յարաբերութիւններ մշակելու փոխարէն նոր ձեռքբերումներու սակարկութեան ճամբայ կը բանայ: Պէտք է լուրջ ու գիտակից ըլլալ այս տեսակի ծուղակներու դիմաց, քանի որ Թուրքիոյ իշխանութիւնները իրենց պահանջներով կը սպառնան Հայաստանի

ցարդ ամենակարեւոր հարեւան երկրի, Պարսկաստանի հետ սահմանային կապերը խզելու:

Հարիւր տարուայ ընթացքին բազում փորձերով տեսանք թէ ապարդիւն է որեւէ երկրի բարեկամութեան ապաւինիլ: Երկիրները իրենց յարաբերութիւնները կը ձեւաւորեն փոխադարձ շահաւետութեան հիմքերու վրայ, այլ ոչ թէ զգացարան բարեկամութիւններու: Այդ անցեալին էր որ թագաւորներ իրարու ինամի դառնալով կը կերտէին միջպետական բարեկամութիւններ: Այսօր այդ բարեկամութիւնները խիստ դիւրաբեկ են եւ կրնան շարունակուիլ միայն փոխադարձ շահաւետութեան պայմաններով: Ուրեմն կրկնենք մեր սիրած կանխախօսը՝ «Զգուշացէք դուները փակուած են»:

Պարուի Սանճահարու՞մ, Թե՞ Եռակողմ Գործարք

ՅԱԿՈԲ ԲԱՂԱԵԱՆ

Իրանն ու Ատրպէյճանը պայմանաւորուել են համատեղ յանձնախումբ ստեղծելու մասին, որն ըստ իրանի արտաքին գործերի նախարարի՝ կ'օգնի աւելի լաւ կառավարել հասարակական կարծիքն ու լրատուամիջոցները: Նա յայտարարել է, որ Ատրպէյճանին համարում են ազգականներ եւ կարեւոր են դիտարկում ազգակցական յարաբերութիւնը կառավարելը: Ըստ Հոդէյն Աբլոզահիանի, կարող են լինել տարաձայնութիւններ, սակայն կարեւոր է դրանք յաղթահարելու քաղաքական կամքի առկայութիւնը: Իրանի արտաքին գործերի նախարարի յայտարարութիւնը բաւականին բազմիմաստ է: Խօսելով հարեւան Ատրպէյճանին ազգականներ համարելու մասին, նա թերեւս ակնարկում է որոշակի կրօնական համատեքստ, մասնաւորապէս Ատրպէյճանի բնակչութեան շիա լինելու հանգամանքը, ինչպէս իրանը: Այդ ակնարկը թերեւս ուղղուած է ոչ միայն Ատրպէյճանի, այլեւս Թուրքիայի դեկավարութեանը՝ սուննիական Թուրքիայի, որը իր գերակայութիւնն է հաստատում շիա Ատրպէյճանի վրայ: Միաժամանակ սակայն, իրանի նախարարի այդ սկ-

նարկը կարող է լինել ոչ միայն դիմադրութեան ուղերձ, այլ լինել նաեւ գործակցութեան առաջարկ, այդ թւում Թուրքիային: Առաջարկ այն իմաստով, որ իրանը կ'օգնի սիւննի Թուրքիային առաւել լաւ կառավարել շիա Ատրպէյճանում տրամադրութիւնները, եթէ այդ գործում Թուրքիան հաշուի առնի նաեւ իրանի շահերն ու հետաքրքրութիւնները, իհարկէ ոչ միայն Ատրպէյճանի, այլ աւելի լայն իմաստով՝ այդ թւում Կովկասից դուրս ռեգիոններում:

Ատրպէյճանի եւ իրանի միջեւ համատեղ յանձնախումբի ձեւաւորման պայմանաւորութիւնները թերեւս վկայում է, որ խորքում կայ ընդհանուր որոշակի եռակողմ փոխըմբռնում: Հնարաւոր է դա համարել իրանի ձեռքբերում, եթէ հաշուի առնենք վերջին շաբաթների ատրպէյճանա-իրանեան լարուածութիւնը: Ուշադրութեան է արժանի թերեւս այն, որ իրանա-ատրպէյճանական համատեղ պայմանաւորութեան մասին յայտնի է դառնում իրանի միջուկային ծրագրի շուրջ բանակցութեան վերսկսման հեռանկարի որոշակիացմանը զուգահեռ: Յայտարար-

Շար.ը էջ 15

ՇՆՄԱՆՆԵՐ

Նախաձեռնութեամբ՝

ՄԱՍՄԻՆԱ

Տօթ. Արշակ Գազանճեան

ՄԵՐ ԴԻՏԱՆԿԻՒՆԷՆ

Ազգային Մտորումներ ու Կեցուածքներ

Գիրքը կը ներկայացնէ՝

Իրաւաբան Ռուբէն Աւշարեան

«Տօթ. Արշակ Գազանճեան այն հազուագիտ ազգային-հասարակական գործիչներէն է որ տասնամեակներու վրայ երկարող իր քաղաքական եւ գաղափարական աշխատանքները միշտ բնորոշուած են հաւասարակշուած կեցուածքներով եւ լուրջ ու չափաւոր արտայայտութիւններով:»

Հինգշաբթի, Նոյեմբեր 18, 2021

Երեկոյեան ժամը 7:30-ին

ՀԿԲՄ Կեդրոն

1060 North Allen Avenue, Pasadena, CA 91104

Հայ-Ամերիկեան Թանգարանի Աշնանային Ընդունելութիւնը

Կրեմլի մէջ կառուցուելիք Հայ Ամերիկեան Թանգարանի եւ մշակութի կեդրոնի հոգաբարձուներու եւ տնօրէններու խորհուրդի նախաձեռնութեամբ, Շաբաթ Նոյեմբերի 6-ին, 2021, առաւօտեան ժամ 10:30-12:30, կազմակերպուած էր զեղեցիկ նախաճաշ-հաւաք մը (Brunch), որ տեղի ունեցաւ Տէր եւ Տիկ. Դաւիթ եւ Մարգարիտ Մկրտչեաններու տեսարժան պարտէզին մէջ, Փաստինա:

Ընկերային բնոյթ կրող սոյն միջոցառումին նպատակն էր թանգարանի շինութեան մեծ ծրագրին հետ առնչուող մարմիններու եւ ենթակառուցներու հետ գործող անհատներու փոխադարձ ծանօթացումը, ընկերային հաճելի մթնոլորտի մը ներքեւ:

Շուրջ 50 հրաւիրեալներու մէջ կը գտնուէին Արեւմտեան Թեմի առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան, Գերշ. Թորգոմ Եպս. Տոնոյեան, Վեր. Հենրիկ Շահնազարեան, ինչպէս նաեւ տարբեր կազմակերպութեանց ղեկավարներ, ճարտարագէտներ եւ այլ անձնաւորութիւններ:

Հոգեւոր առաջնորդներու հաւաքական աղօթքէն ետք՝ օրուան հանդիսավար, հոգաբարձուներու խորհուրդի գործադիր ատենապետ՝ Պերմ Կարապետեան, ողջոյնի ջերմ խօսքերով հանդէս գալով բարձր գնահատեց ներկաներուն

կարեւոր ներդրումը հայ ամերիկեան թանգարանի եւ մշակութային կեդրոնի մեծ ծրագրի իրագործման մէջ, որուն սկզբնական քայլերն ընթացքի մէջ են: Ան յատուկ շնորհակալութիւն յայտնեց օրուան հիւրընկալ Տէր եւ Տիկ. Դաւիթ եւ Մարգարիտ Մկրտչեաններուն:

Այս առթիւ սրտի խօսքերով եւ թանգարանի մեծ տեսիլքի բարեյաջող իրականացման սրտագին ու ջերմ բարեմաղթութիւններով հանդէս եկան Գերշ. Տ. Յովնան եւ Գերշ. Տ. Թորգոմ սրբազանները, Վեր. Հենրիկ Շահնազարեանը, ինչպէս նաեւ Թալին Եագուպեան, Տոքթ. Նազարէթ Տարագճեան, Գաբրիէլ Մոլոյեան, Գեւին Գեւորեան, Լեւոն Փիլեան եւ տասնեակ մը այլ անձնաւորութիւններ: Գործադիր տնօրէն Շանթ Սահակեան իր ելոյթին մէջ, հակիրճ բացատրութիւններ տուաւ արդէն սկսուած շինարարական աշխատանքներու գործընթացի մասին: Խանդավառ մթնոլորտին մէջ ներկաներու կողմէ տեղի ունեցան սրտաբուխ նուիրատուութիւններ:

Օրուան հիւրընկալ Դաւիթ Մկրտչեան շնորհակալութիւն յայտնեց Հայ Ամերիկեան Թանգարանի հոգաբարձական խորհուրդին եւ ներկաներուն, իրենց ներդրումին եւ մեծ աջակցութեան համար, յաջողութիւն մաղթելով սոյն ազգոգուս նախաձեռնութեան

Գրիգոր Նարեկացիի «Մատեան Ողբերգութեան» Արեւմտահայերէնի Գործարգմանու շնորհահանդէսը

Չորեքշաբթի, Դեկտեմբեր 15, 2021ի երեկոյեան ժամը 7ին, Արեւմտեան Թեմի Արմէն Համբարդաճիւնի մէջ, տեղի պիտի ունենայ շուրջ տասնմէկ դարեր առաջ ապրած Սուրբ Գրիգոր Նարեկացիի Վարդապետին «Մատեան Ողբերգութեան» Արեւմտահայերէնի նոր թարգմանութեան շնորհահանդէսը: Հատորը հրատարակուեցաւ վերջերս:

Թարգմանական այս նոր իրագործումը իրականացած է Հոգւհ. Տաճատ Մայր. Վարդապետ Եարտրեանին անխոնջ աշխատանքով: Անշուշտ, հրապարակի վրայ գոյութիւն ունին Աշխարհաբարքանի մը թարգմանութիւններ, սակայն այս նոր թարգմանութիւնը, որ պատրաստուած է անցնող տասնամեակներու ընթացքին, ունի բանաստեղծական նոր ոճ, նոր շունչ, նոր թարմութիւն եւ աւելի դիւրահասկնալի մերձեցում՝ մարդոց ներաշխարհէն ներս թափանցելու եւ ներգործելու համար: Այս իմաստով, համաձայն Հայր Սուրբին, միշտ կարիքը կը գզացուի նոր եւ շարունակական թարգմանութեանը: Արեւմտեան Թեմի Սրբազան

Առաջնորդ՝ Յովնան Արք. Տէրտէրեան բարեհաճօրէն հովանաւորած է այս նոր թարգմանութեան հրատարակութիւնը, վստահ ըլլալով, որ չկայ աւելի կարեւոր նպատակ, քան «Նարեկ»ը եւ անոր անզուգական հեղինակը աւելի մօտեցնել ընթերցողներուն: «Մատեան Ողբերգութեան» այս նոր թարգմանութիւնը պիտի ներկայացնէ ինքը՝ թարգմանիչը: Ձեռնարկին մուտքը ազատ է:

Շքեղ ճաշկերոյթով Նշուեցաւ ՀՄՄ-ի Հիմնադրութեան 100-Ամեակը

Շարունակուած էջ 1-էն

մարզիկներ:

Օրուան հանդիսավար Ընկ. Վարդան Քէօրօղլեան Միութեան անունով ողջունելէ ետք ներկաները, խնդրեց մէկ վայրկեան յտնակալ յարգել յիշատակը մեզմէ յաւերժ բաժնուած բոլոր ՀՄՄ-ական ընկերներուն: Ան համառօտ պատմականը կատարելով ՀՄՄ-ի երկարամեայ բեղուն գործունէութեան, նշեց որ ՀՄՄ իր կարեւոր ներդրումը ունեցած է Միջին Արեւելքի, Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջ եւ մարմնամարզութեան կողքին վառ պահելով նաեւ հայրենասիրութեան ջահը նորահաս սերունդներու մօտ: «ՀՄՄ կը հաւատայ «առողջ միտք առողջ մարմնի մէջ» բնաբանին եւ կը գործէ այդ նպատակով, հաւատարիմ հայրենիքին եւ մարդկային առողջ սկզբունքներուն եւ առ այդ մնալով «միշտ պատրաստ»:

ՀՄՄ-ի տեղական վարչութեան ատենապետ՝ Ընկ. Վարդան Գօճապապեան, խօսք առնելով, ներկայացուց Քալիֆորնիոյ մասնաճիւղի գործունէութիւնը եւ յառաջիկայ ծրագրերը:

Ընկ. Գօճապապեան նշեց որ ՀՄՄ-ի 100-ամեակը կը ծրագրուի պատշաճ ձևով նշել յառաջիկայ տարի սփիւռքի եւ Հայաստանի մէջ:

Հ.Մ.Մ.ի վարչութիւնը զեղեցիկ գաղափարը յղացած էր 100-ամեակի առիթով յատուկ «Պատուոյ Գիրքերով» պատուել վաստակաշատ եւ նուիրեալ անդամները, որոնք անսակարկ ծառայութիւններ մատուցած են իրենց պատ-

կանած կազմակերպութեան եւ սատար հանդիսացած Հ.Մ.Մ.ի վերելքին: Առ այդ բեմ հրաւիրուեցան մարզական դիւանի ատենապետ Ռուբէն Մուղալեանն ու Հ.Մ.Մ.ի վարչութեան ատենապետ Վարդան Գօճապապեան եւ ներկաներու ծափահարութեանց ներքեւ պատուոյ գիրքեր ստացան հետեւեալները. Սրբուհի Մուրատեան, Կարօ Լաչինեան, Գօգօ Գրիգորեան, Մարտո Մուրատեան, Յովիկ Լաշինեան, Կարօ Գրիգորեան, Գալուստ Տէրտէրեան, Նորայր Խաչատուրեան եւ Վարդան Գօճապապեան: Իւրաքանչիւր պարգեւ ստացողին համար նշուեցաւ իր համառօտ կենսագրութիւնն ու վարած օգտակար գործունէութիւնը իր պատկանած կազմակերպութեան վերելքին ու յառաջընթացին համար:

Երեկոյի ընթացքին տեղի ունեցաւ աւանդական մոմավառութեան եւ 100-ամեակի կարկանդակի համաման արարողութիւն: Այս առթիւ կատարուեցան նաեւ սրտաբուխ նուիրատուութիւններ:

Ընկերային զուարթ մթնոլորտ ստեղծելով երգիչ Առնօ Մկրտիչեան էսթրատային եւ հայրենասիրական երգերով ճոխացուց երեկոյթը:

Խանդավառ մթնոլորտը շարունակուեցաւ մինչեւ առաւօտեան առաջին ժամերը, որմէ ետք ներկաները բաժնուեցան յիշատակելի երեկոյի մը լաւագոյն տպաւորութիւններով:

Ուրախ մեկնարկ եւ նորանոր յաջողութիւններ Հ.Մ.Մ.-ին:

(Լուսանկարներ՝ էջ 20)

Ռուսաստանի Բացատրութիւնները Եւ Ընդդիմադրութեան Չախողումը

Շարունակուած էջ 1-էն

րածաշրջանի հարցերու լուծման գծով եւ պատրաստ է շարունակել ջանքերը՝ ԵԱԴԿ Սինսկի Խումբի շրջագիծէն ներս, որուն եռանախագահութեան անդամ են, Ռուսաստանի կողքին՝ Միացեալ Նահանգները եւ Ֆրանսան: Այսպիսով Մոսկուան կը հրաւիրէ այդ երկու պետութիւնները, որոնք իրենց դիրքորոշումներով աւելի մօտ են Հայաստանի տեսակետներուն, միասնաբար գործելու Արցախեան հարցի լուծման ուղղութեամբ:

Յաջորդական այս յայտարարութիւնները կու գան ամրապնդելու Հայկական կողմի դիրքորոշումները եւ ցոյց տալու թէ, Երեւան-Մոսկուա մնայուն շփումները՝ ամենաբարձր մակարդակով, կու տան իրենց պտուղները, այն աստիճան որ Քրեմլին պարտաւորուած կ'զգայ հերքելու Արցախի նկատմամբ իր հասցեւոր հնչող մեղադրանքները: Այսպիսով սնանկութեան ցոր

փաստի առջեւ կը կանգնին Գաեւ Հայաստանի խորհրդարանական ու արտախորհրդարանական ընդդիմադիր ուժերը, որոնք ամիսներէ ի վեր կը «գուշակեին» նոր համաձայնութեան ստորագրում, Ատրայեյճանին» Ձանգեզուրի միջանցքի» տրամադրում, Արցախեան հրաժարում եւայլն, եւայլն:

Յետեւաբար, անակնկալ չէր երբ Նոյեմբեր 8-ին, «Հայաստան» դաշինքի հրաւիրած հանրահաւաքը մատուցեալ լիակատար ծախողումի: Հայաստանի հասարակութիւնը իր ունեցած բոլոր դժգոհութիւններով հանդերձ, պատրաստ չէ միանալու Քոչարեանի գլխաւորած որեւէ շարժումի կամ «համազգային դիմադրութեան»: Տակաւին հինգ ամիս առաջ ժողովուրդը ըսաւ իր խօսքը՝ քուէտուփի միջոցաւ, իսկ նոր արտաքին ընտրութիւններ բացառուած են, որքան որ ալ այդ մասին երագեն ու խօսին 20 տարի երկիրը կողպատած դաւադիր այդ շրջանակները:

«ՄԱՍԻՍ»

Արդարադատութիւն Եօք Տարի Անց

Շարունակուած էջ 2-էն

գութեան համար: Չմոռանանք նաեւ, որ ըստ որոշ աղբիւրների՝ Արցախի Հանրապետութեան բռնազաւթուած տարածքներուն են առաջօր գտնուում նաեւ պատերազմի ընթացքում թուրքիայի կող-

մից տեղափոխուած գինեալ ահաբեկիչները: Այս հանգամանքը պէտք է գտնուի թէ՛ Հայաստանի, թէ՛ Արցախի իշխանութիւնների ու համապատասխան կառույցների ուշադրութեան կեդրոնում: «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ»

Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութիւնը Կը Յայտարարէ 425,000 ԱՄՆ Տոլար Երկու Պատուական Նուէրներ

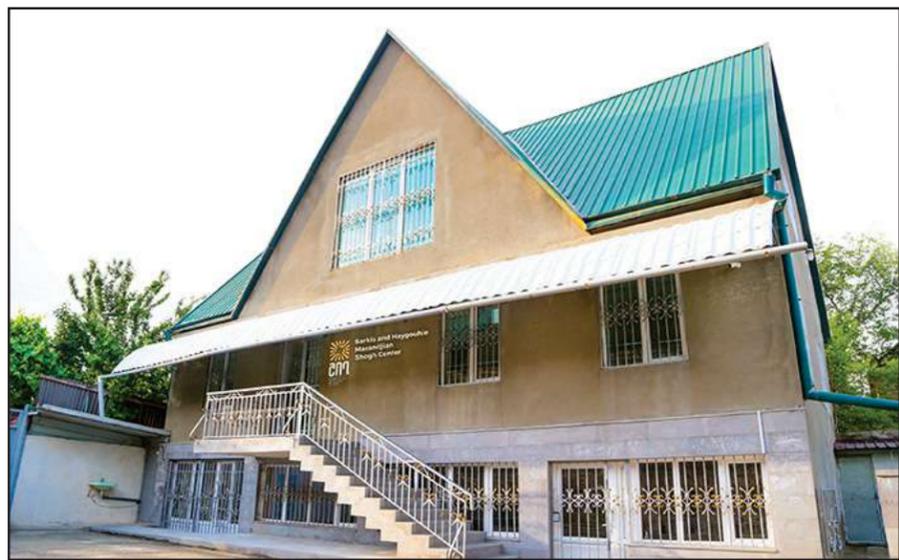

Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութիւնը՝ որու գլխաւոր կեդրոնատեղին կը գտնուի Նիւ Ճըրզիի Բըրէյմըս քաղաքին մէջ, Շաբաթ Հոկտեմբեր 23-ին, Ֆրէզնոյի (Քալիֆորնիա) մէջ կայացած Տարեփոփոխ ճշգրտութիւն ընթացքին յայտարարեց երկու պատուական նուէրներ: Ընկերակցութեան 102րդ Տարեփոփոխ ճշգրտութիւնը, որ տեղի ունեցաւ Ֆրէզնոյի Առաջին Հայ Երիցական Եկեղեցիի սրահին մէջ, նուիրուած էր Արցախի Հանրապետութեան:

Աւետարանչականի Գործադիր Տնօրէն Զաւէն Խանճեան յայտարարեց, որ Վըրճինիա նահանգի Մէք-Լին Քաղաքի Մանկիկեան Ընտանիքը կը նուիրէ 300,000 ԱՄՆ

րու, պիտի կոչուի Սարգիս եւ Հայկուհի Մարանճեան «Շող» կեդրոն:

«Աւետարանչականը յատուկ շնորհակալութիւն կը յայտնէ այս երկու ըտանիքներուն, որոնք Հայ համայնքի սիրոյ, հաւատքի եւ ծառայութեան օժանդակելու հարգատ օրինակներ են», ըսաւ Պր. Խանճեան: «Նոր եւ ընդլայնուած մանկապարտէզը պիտի սպասարկէ 200 երեխաներու եւ անոնց ընտանիքներուն՝ Արցախի մայրաքաղաք Ստեփանակերտի մէջ, անոնց ջամբելով ուսման հրապանչ ճանապարհ: Իսկ «Սարգիս եւ Հայկուհի Մարանճեան Շող կեդրոն»ը պիտի օգնէ Քրիստոնէական ոգիի տարածման վանաձորի երեխաներուն, ստեղծելով դրական մշակութային

Տոլար հովանաւորելու Ստեփանակերտի (Արցախ) նոր մանկապարտէզի ծախսերը: Վերանորոգուած մանկապարտէզը՝ որու դռները կը նախատեսուի բանալի 2022-ի աշնան, պիտի կոչուի Տօքթ. Պետրոս Մանկիկեանի անունով:

Պր. Խանճեան նաեւ յայտարարեց, որ Գանատայի Օնթարիո նահանգի Թորոնթօ քաղաքէն Սարգիս եւ Հայկուհի Մարանճեանները սիրով կը նուիրեն 125,000 ԱՄՆ տոլար Հայաստանի Հանրապետութեան վանաձոր քաղաքին մէջ գտնուող Աւետարանչականի «Շող» կեդրոնին: Կեդրոնը, որ յատուկ ծառայութիւն կը մատուցանէ անպահով ընտանիքներու երեխանե-

եւ կրթական միջավայր, որ վճարական ազդեցութիւն պիտի ունենայ այդ համայնքին վրայ»:

Որպէս Քրիստոնէական կազմակերպութիւն, Աւետարանչականը իր ծառայութիւնը կը մատուցանէ բոլոր անոնց՝ որոնք օգնութեան կարիք ունին՝ առանց խտրութեան: Աւետարանչականը իր այս համաշխարհային առաքելութիւնը կ'իրականացնէ շարք մը կրթական, աւետարանչական եւ ընկերային ծառայութիւններու միջոցաւ աշխարհացրիւ 24 երկիրներու մէջ՝ ներառեալ Հայաստան եւ Արցախ: Լրացուցիչ տեղեկութիւններու համար կրնաք այցելել Աւետարանչականի կայքէջը www.amaa.org.

Գերշ. Տ. Վիգէն Արք. Այբազեանի Քահանայական Ծառայութեան Ոսկեայ Տարեդարձը

Հայ Եկեղեցւոյ նուիրեալ հոգեւորական, Արեւելեան թեմի պատուիրակի Ռաշինկթըն եւ միջեկեղեցական գրասենեակի գլխաւոր պատասխանատու՝ Գերաշնորհ Տ. Վիգէն Արքեպիսկոպոս Այբազեանի յիսնամեայ ծառայութիւնը նշուեցաւ Հոկտեմբեր 17, 2021-ին յաւարտ Ս. Պատարագի, յատուկ ճշգրտութիւն-ձեռնարկով մը, Չէլիթըն-Տէմի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ սրահին մէջ:

Նկատի առնելով համավարակի պայմանները, եկեղեցւոյ սրահը կրցաւ պատշաճ հեռաւորութիւնները պահպանելով հիւրընկալել զանազան համայնքներէ աւելի քան 160 ժամանած անդամներ, որոնք եկած էին տարբեր շրջաններէ իրենց յարգանքն ու երախտագիտութիւնը յայտնելու աւելի քան 50 տարի իր ծառայութիւնը Հայ Եկեղեցիին նուիրած հոգեւորական չօր:

Օրուան պատարագին էր նոյն ինքը Սրբազան Հայրը, իր շուրջը ունենալով Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ հովիւ՝ Արթ. Տ. Յակոբ Քհնյ. Գէորգեանը, սարկաւազները, խորանին սպասաւորները եւ եկեղեցւոյ երգչախումբի անդամները:

Սուրբ Պատարագի արարողութեան յաջորդեց ճաշկերոյթը, հիւրընկալութեամբ Տօքթ. եւ Տիւկիին Կարօ Ղարիպեաններուն: Շրջանի հաւատացեալներէն զատ ներկայ էին նաեւ Հայկական Համագումարէն Պրայան Արտունին ու Թալին Պապայեանը, եւ Դոկտ. Ռէյչըլ Կոչկարեանը Լաֆայէթ համալսարանէն: Վերջին երկու անձնաւորութիւնները գործակցած էին Սրբազան Հօր հետ, Արեւելեան թեմի առաջնորդարանին ներս:

Թեմակալ Առաջնորդ Դանիէլ Եպիսկոպոսին կը ներկայացնէին Առաջնորդի փոխանորդ՝ Հոգւ. Տ. Սիմէոն Աբղ. Օտապաշեանն ու Առաջնորդարանի առաքելութեան Տնօրէն՝ Հոգւ. Տ. Մեսրոպ Վրդ. Պարսամեանը: Երկու հոգեւորականներն ալ բարձր գնահատանքով ներկայացուցին Սրբազան Հօր նուիրումը Հայ Եկեղեցւոյ հանդէպ:

Առաջնորդ Սրբազան Հօր շնորհաւորական սրտի խօսքը կարողացաւ Հայր Սիմէոն Օտապաշեանը: «Վիգէն Սրբազանը իր իմաստութեամբ, աշխատասիրութեամբ, ջերմ նկատարարով մեր եկեղեցիին ներս արժանաւոր սպասաւորն է եւ մեր ժողովուրդին համար»- գրած էր Սրբազան Հայրը: «Ան մեր Տիրոջ իսկական զինուորն է, բարի եւ օրինակելի ուսուցանող առաջնորդ մը մեր բոլորին համար»:

Սրբազան Հօր շնորհաւորական նամակին ընթերցումը շարուն-

ակելով Հայր Սիմէոն աւելցուց- «Որպէս թեմական պատուիրակ եւ միջեկեղեցական գրասենեակի գլխաւոր պատասխանատու՝ Վիգէն Սրբազանը տասնամեակներ շարունակ աշխատած է աշխարհի խորագոյն միջ-կրօնական եւ քրիստոնէական «էքումենիք» խումբերու հետ բազմաթիւ առիթներով կրցած է իր ազդեցութիւնը ներգործելով արտայայտուիլ հայկական հարցերու շուրջ, ներառեալ՝ Յեղապանութեան ճանաչումը, հայկական յուշարձաններու պահպանութիւնը եւ ամէնէն հրատապը՝ Հայաստանի եւ Արցախի հետ համերաշխութեան յայտարարութիւնները, որոնք ի յայտ եկան անցեալ տարուայ դաժան պատերազմի ժամանակաշրջանին»:

Չէլիթըն-Տէմի հոգեւոր հովիւ Արթ. Տ. Յակոբ Քհնյ. Գէորգեանը մեծարեալի հանդէպ ունեցած իր զգացումներն ու սրտի խօսքը արտայայտեց Սրբազան Հօր խոնարհ բնաւորութեան մասին, թէ ինչպէս ան վերջերս Մայրաքաղաք Ուրշինկթընի Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցած պատարագին, ինք անձնապէս սիրայօժար ծառայած է որպէս Սարկաւազ, նշելով իր քահանայական ձեռնադրութեան ոսկեայ տարեդարձը: Տէր Հայրը շարունակեց իր խօսքը ըսելով թէ - «Մեր Արեւելեան թեմը բախտաւոր է որ իր հանգամանքով հոգեւորական մը Հայ Եկեղեցին կը ներկայացնէ համաշխարհային հաւատքի կազմակերպութիւններու ժողովներէն ներս»:

Վիգէն Սրբազանին Հայ Եկեղեցւոյ ծառայութեան անկիւնադարձային ոսկեայ նպատակով Չէլիթըն-Տէմի ծխական խորհուրդը մեծարեալ Սրբազան Հօր նուիրեց իր դիմանկարը ներկայացնող եկեղեցիի իզմաների մը՝ նկարիչ ձոնաթըն Փիքթի արուեստին գործը:

Գերշ. Տ. Վիգէն Արք. Այբազեանը Ամերիկայի Հայ Եկեղեցւոյ Արեւելեան թեմի Պատուիրակն է Ուրշինկթընի մէջ եւ Միջեկեղեցական պատասխանատու, որուն կոչուած է 2000 թուականի Յունուարէն սկսեալ:

Ծնածէ Սղերթ քաղաքին մէջ -Թուրքիա- 1951-ին: Երիտասարդ տարիքէն ընդունուած է Երուսաղէմ՝ ուսանելու Հայոց Պատրիարքարանէն ներս: 1968-ին ձեռնադրուած է սարկաւազ, իսկ 1971-ին՝ կուսակրօն քահանայ: 1992-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մայր Աթոռ

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
Massis2@earthlink.net (626) 797-7680

Massis Weekly

Volume 41, No. 42

Saturday, NOVEMBER 13, 2021

Issue of “Corridors” Has Closed Since Signing of November 9, 2020 Statement - PM Pashinyan

YEREVAN -- The issue of “corridors” has been closed since November 9, 2020, when the trilateral statement was signed, Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan said in an interview with Public TV.

“I have said this on many occasions. But at the same time, I highly appreciate the fact that Russia made its position on the issue public. Russia has never had a different stance,” the Prime

Minister said, adding that it’s not only the approach of the Russian Federation, but also that of Azerbaijan.

“It is clearly stated that the parties have reached an agreement in the issue within the framework of the trilateral working group,” PM Pashinyan stated.

The comments come after the

Continued on page 4

Armenian Genocide Recognition Bill Submitted to UK Parliament

LONDON — Member of Parliament Tim Loughton today submitted a bill to the UK House of Commons, requesting Her Majesty’s Government to formally recognize the Armenian Genocide to establish an annual commemoration to the victims of the genocide.

The UK can help right an “appalling historical injustice” by recognizing the Armenian genocide, the MP said.

Mr. Loughton, who chairs the All-Party Parliamentary Group for Armenia, noted that despite the fact that no fewer than 31 countries now officially recognize the Armenian genocide, the UK has still “failed to follow suit.”

“Refusing to recognize the Armenian Genocide risk conveying a dangerous message of impunity that a crime unpunished is a crime encouraged or downplayed,” he said.

Mr. Loughton insisted “glossing over the uncomfortable inconveniences of past history is not the basis for strong and constructive relationships.”

He told MPs: “We cannot legitimately call out and stand up to genocide still going on in the 21st century by sidelining and neglecting the genocides of the 20th century.

“Refusing to recognize the Armenian Genocide risk conveying a dan-

gerous message of impunity that a crime unpunished is a crime encouraged or downplayed.”

He noted that the bill is strongly supported by members from at least five parties across the House, before adding: “We have the opportunity to do our best to help right an appalling historical injustice and as a leading advocate of human rights on the international stage, send out a clear message that we recognize genocide wherever and whenever it has been committed, as the worst crime against humanity and we will call it helped defend the victims and bring the perpetrators to justice.”

The next reading will take place on March 18, 2022.

President Joe Biden Has Invited Armenia to His Upcoming Summit for Democracy, Turkey and Azerbaijan Are Not on the List

WASHINGTON, DC — U.S. President Joe Biden did not invite either Turkish President Recep Tayyip Erdogan or Azerbaijani President Ilham Aliyev to his upcoming Summit for Democracy.

The list of invited governments has not been made public, although POLITICO managed to obtain it.

Armenia is among the invitees.

On December 9-10, 2021, President Biden will host the first of two Summits for Democracy, which will bring together leaders from government, civil society, and the private sector to set forth an affirmative agenda for democratic renewal and to tackle the greatest threats faced by democracies today through collective action, the U.S. State Department said.

On December 9-10, 2021, Presi-

dent Biden will host the first of two Summits for Democracy, which will bring together leaders from government, civil society, and the private sector to set forth an affirmative agenda for democratic renewal and to tackle the greatest threats faced by democracies today through collective action.

For the United States, the summit will offer an opportunity to listen, learn, and engage with a diverse range of actors whose support and commitment is critical for global democratic renewal. It will also showcase one of democracy’s unique strengths: the ability to acknowledge its weaknesses and imperfections and confront them openly and transparently, so that we may, as the United States Constitution puts it, “form a more perfect union.”

US Calls For Return of All Detainees and Full Accounting of Missing Persons

WASHINGTON, DC — The United States has called on Armenia and Azerbaijan to do more to resolve the Nagorno-Karabakh conflict.

The statement was timed to coincide with the first anniversary of a Russian-brokered ceasefire that stopped the six-week Armenian-Azerbaijani war over Karabakh.

“This week, the United States and the international community recognize the one-year anniversary of the ceasefire declaration that ended 44 days of intense fighting between Armenian and Azerbaijani forces in the South Caucasus,” the US Department of State said in a statement.

“We extend our deepest condolences to the families of those killed and injured during the hostilities last year. We call for the return of all remaining detainees, a full accounting of missing persons, the voluntary return of displaced persons to their homes, comprehensive humanitarian de-mining of conflict-affected areas, and access by international humanitarian organizations to those in need. We also call for an investigation into alleged human rights abuses and violations of international humanitarian law,” the State Department said.

“The United States remains com-

mitted to promoting a secure, stable, prosperous, and peaceful future for the South Caucasus region. U.S. Deputy Assistant Secretary in the Bureau of European and Eurasian Affairs Erika Olson is currently in the region to discuss bilateral issues with all three countries and to explore opportunities for regional cooperation,” the statement reads.

“We urge Armenia and Azerbaijan to continue and intensify their engagement, including under the auspices of the Minsk Group Co-Chairs, to find comprehensive solutions to all outstanding issues related to or resulting from the Nagorno-Karabakh conflict.” The statement issued late on Monday concludes.

Baku Angered by Armenian Defense Minister's Visit to Karabakh

STEPANAKERT — Azerbaijan on Tuesday reacted angrily after Armenia's Defense Minister Arshak Karapetyan visited Nagorno-Karabakh ahead of the first anniversary of a Russian-brokered ceasefire that stopped last year's Armenian-Azerbaijani war.

The Armenian Defense Ministry revealed the two-day visit on Monday, saying that Karapetyan travelled to Karabakh on Saturday at the invitation of Kamov Vartanyan, the commander of Karabakh's Defense army.

The ministry released a short video and photographs that showed Karapetyan meeting with the Defense Army's top brass and inspecting some of its outposts along the new Armenian-Azerbaijani "line of contact" in and around Karabakh.

In one of the military units of the Defense Army, addressing the servicemen guarding the borders of Artsakh, the Armenian Defense Minister stressed that the most important guarantee of peace is an army capable of fulfilling its combat tasks.

Highly appreciating the efforts

made to protect the borders of Artsakh during the 44-day war and after it, Arshak Karapetyan awarded a number of servicemen of the Defense Army with diplomas and departmental medals of the Ministry of Defense of the Republic of Armenia.

Azerbaijan's Defense Ministry angrily condemned the trip as a violation of the terms of the ceasefire which it said was aimed at "destabilizing the situation in the region" and discrediting Russian peacekeepers deployed in Karabakh.

The ministry warned that "in case of a repeat of such illegal visits to Azerbaijani territory necessary measures will be taken to prevent aggressive separatism and terrorist activities in accordance with Azerbaijan's laws." It did not elaborate.

Incidentally, Turkey's Defense Minister Hulusi Akar on Monday visited the Karabakh town of Shushi captured by Azerbaijani forces during the six-week war and met with Azerbaijani President Ilham Aliyev there. The visit underscored Ankara's decisive military support for Baku shown during the six-week hostilities.

Ambassador Lilit Makunts Briefs US Lawmakers on Challenges Following 44-day War

WASHINGTON, DC — Lilit Makunts, Ambassador of the Republic of Armenia to the United States, held a discussion-meeting with more than a dozen members of the Congressional Caucus on Armenian Issues, in the Capitol Hill.

Ambassador Makunts expressed her gratitude to the Members of Congress for their constant support to Armenia, the issues of concern to Armenian people, and for the adoption of pro-Armenian resolutions in Congress, in particular, the adoption of resolutions on the recognition of the Armenian Genocide and condemnation of the aggression unleashed by Azerbaijan against the people of Artsakh.

Ambassador Makunts briefed Members of Congress on the democratic reform program implemented by the Armenian Government, agenda of the Armenian-American relations and current regional security issues. In that context, she emphasized the peaceful settlement of the Nagorno-Karabakh conflict under the auspices of the OSCE Minsk Group Co-Chairmanship.

Ambassador Makunts presented the challenges followed by the 44-day war and the humanitarian crisis, emphasizing the need for the uncondi-

tional repatriation of Armenian prisoners of war and captured civilians held in Azerbaijan.

During the meeting Ambassador Makunts answered the questions raised by the Members of Congress.

Ambassador Makunts also met with met with Assistant to the Speaker of the House Representatives, Congresswoman Katherine Clark (D-Massachusetts). Katherine Clark is a member of the House Appropriations Committee, one of the most important committees.

Ambassador thanked Congresswoman for her continuous support to the issues concerning Armenia and Artsakh. In her turn, Congressman Clark highly assessed the role of Armenian-Americans in strengthening bilateral relations.

Ambassador presented the situation in Armenia due to COVID-19 and briefed about the preventive steps implemented by the Government of Armenia.

During the meeting interlocutors discussed issues aimed at further deepening of Armenian-American inter-parliamentary cooperation. In this regard Congresswoman Clark expressed readiness to make efforts towards promoting the cooperation between the legislative bodies.

European Court Finds Azerbaijan Guilty of Torturing and Death of Two Armenian Captives in 2014

STRASBOURG — The European Court of Human Rights (ECHR) has found Azerbaijani authorities guilty of torturing two residents of Armenian border villages who died after crossing into Azerbaijan in 2014.

In separate rulings announced on Thursday, the ECHR ordered Baku to pay the families of Karen Petrosyan and Mamikon Khojayan a total of 80,000 euros (\$92,000) in damages.

The ECHR ruled that in both cases Azerbaijan violated articles of the European Convention on Human Rights that guarantee people's right to life and prohibit torture. It said that Petrosyan and Khojayan were subjected to violence in Azerbaijani custody.

Petrosyan, a 33-year-old villager from Tavush province bordering Azerbaijan, crossed the frontier for unclear reasons in August 2014. He was first spotted by residents of an Azerbaijani border village and then detained by the Azerbaijani military. Petrosyan was accused of being part of an Armenian "sabotage group" that tried to infiltrate Azerbaijan.

Petrosyan was pronounced dead

the following day. Baku claimed that he died of "acute heart failure."

The 77-year-old Khojayan, who lived in another Tavush village, was detained in a nearby Azerbaijani settlement in January 2014. Baku claimed that he was an armed guide of an Armenian sabotage group that tried to carry out a cross-border incursion. Yerevan laughed off the claim, saying that the elderly man strayed into Azerbaijani territory by accident.

Khojayan was freed and repatriated in March 2014. He died more than two months later. Armenian doctors said he suffered serious injuries during his captivity.

Azerbaijani Forces Kill One Armenian Civilian and Wound Three Others

STEPANAKERT — One Armenian resident of Nagorno-Karabakh was killed and three others wounded by Azerbaijani forces on Monday, authorities in Stepanakert said.

According to them, the four men came under fire while repairing water pipes just outside the Azerbaijani-controlled town of Shushi. The National Security Service said it is investigating the incident together with other law-enforcement agencies.

All four civilians were transported to a hospital in Karabakh's capital Stepanakert, with one later dying of his wounds. The deceased civilian was 22 years old. The three injured civilians are 31, 41 and 43 years old. Their conditions have been described as stable.

Karabakh's human rights ombudsman, Gegham Stepanyan, reported separately that the 22-year-old victim was a utility worker. Stepanyan described his killing as further proof of

Azerbaijan's "Armenophobic, genocidal and fascist behavior."

The young man is the second Karabakh civilian killed since a Russian-brokered ceasefire stopped the Armenian-Azerbaijani war on November 10, 2020. A 55-year-old Karabakh Armenian farmer was shot dead by Azerbaijani troops outside the northern Karabakh town of Martakert last month.

The latest shooting reportedly occurred at a section of the sole road currently connecting Karabakh to Armenia. Traffic through that road section was suspended as a result, according to Stepanyan.

The Armenian Foreign Ministry strongly condemned the "gross violation of the ceasefire regime by the Azerbaijani armed forces" as well as Aliyev's "consistent Armenophobic rhetoric." It said they make mockery of Baku's offers to normalize Armenian-Azerbaijani relations.

Chairman Menendez Announces NDAA Amendments to Hold Turkey and Azerbaijan Accountable

WASHINGTON, DC – Senator Bob Menendez (D-N.J.), Chairman of the Senate Foreign Relations Committee, today announced two of the foreign policy amendments he is filing to the National Defense Authorization Act (NDAA). As the primary vehicle for authorizing defense spending for Fiscal Year 2022, Chairman Menendez's proposed changes to the NDAA seek to significantly improve the U.S. government's ability to track and assess the national security implications of the proliferation of Turkey's unmanned aerial vehicle (UAV) program, as well as to prevent further exceptions to bypass a 1992 law banning U.S. military assistance to the Government of Azerbaijan.

Amendment Ending 907 Waiver: Prohibits the continued use of an exemption waiver of Section 907 of the FREEDOM Support Act. Section 907, which has been law since 1992, bans most assistance to the Government of Azerbaijan until it takes demonstrable steps to cease all blockades and other offensive uses of force against Armenia and Nagorno-Karabakh. The Government of Azerbaijan has clearly not taken these steps, yet assistance to that government has skyrocketed in recent years.

"As the regime in Baku, with Turkey's support, continues choosing a path of violence instead of a peaceful, negotiated process between Armenia and Azerbaijan, it is long past time for this and all future administrations to halt this type of assistance and fully respect Section 907 of the FREEDOM Support Act," said Menendez. "I look forward to working with my colleagues to make sure this year's NDAA continues to advance U.S. national security and foreign policy interests all while representing a prudent use of U.S. taxpayer dollars."

Amendment on Turkey's Drone Program: Mandates the State Department and Pentagon report on Turkish drone exports since 2018 and whether those drones contain parts or technology manufactured by U.S. firms. The amendment also requires State to determine whether Turkey's exports are

a violation of the Arms Export Control Act or any other U.S. law or sanctions. Turkish drones played a decisive role in last year's war between Armenian and Azerbaijan. Since then, Poland, Morocco, and Ukraine have purchased the Bayraktar TB2 and several other countries have expressed interest, including Angola, Ethiopia, Niger, Nigeria, and Rwanda.

"Turkey's drone sales are dangerous, destabilizing and a threat to peace and human rights," added Menendez. "The U.S. should have no part of it, and this amendment is a recognition that we must prevent U.S. parts from being included in these Turkish weapons."

"Eliminating the 2001 waiver authority added to Section 907 of the Freedom Support Act is long overdue and reflects the reality on the ground today that Azerbaijan never was and never will be a U.S. partner in the global fight against terrorism, because Azerbaijan is itself a terror sponsoring state. Furthermore, Turkey's killer drone program has destabilized conflict zones in the South Caucasus, the Middle East, and North Africa, and any American components used must be declared dual use and sanctioned for export to Turkey. We commend Senator Menendez for his leadership and ensuring U.S. national security and American interests come first," stated Armenian Council of America's Washington DC Representative Taniel Koushajian.

Armenian Medics Prosecuted for Fake COVID-19 Certificates

YEREVAN -- Nine Armenian medical workers have been arrested in recent weeks on charges of issuing fake coronavirus vaccination and test certificates, according to state prosecutors.

Starting from October 1, virtually all employees of Armenia's public and private entities have been required to get inoculated or take coronavirus tests twice a month at their own expense. Health authorities introduced the requirement in a bid to increase the slow pace of vaccinations which greatly contributed to a resurgence of COVID-19 in the country.

The Armenian police and National Security Service announced a few days later the first arrests of employees of polyclinics serving as the

country's principal vaccination centers.

The Office of the Prosecutor-General said on Wednesday that 15 medical workers have been charged with selling fake vaccination certificates as well as documents showing negative test results to a total of about 310 people. The latter paid from 5,000 to 40,000 drams (\$10-\$84) per document, it said in a statement.

The statement added that nine of the suspects are currently under arrest pending investigation. Investigators are continuing to take "large-scale measures" to expose more such forgeries, it said.

The prosecutors urged Armenian medical personnel to avoid such practices, warning that they would risk "strict" punishment.

CoE Human Rights Commissioner on Nagorno-Karabakh Conflict: All Captives Must Be Released and Returned

One year after the signing of the trilateral statement which ended the 2020 outbreak of hostilities between Armenia and Azerbaijan over Nagorno-Karabakh, the Council of Europe Commissioner for Human Rights, Dunja Mijatovic, published a memorandum addressing the humanitarian and human rights consequences of the conflict and formulates eight recommendations for urgent human rights protection.

The Commissioner observed that access to the conflict-affected territories remains very limited for organizations providing humanitarian relief, as well as for human rights monitoring missions, and that obstacles are increasingly being placed on such missions. In her view, the issue of access to all areas affected by the conflict should be resolved as a matter of priority.

The Commissioner called on all the relevant authorities to come up with effective and flexible modalities of access enabling humanitarian and human rights actors to reach out to all those in need of urgent humanitarian assistance and human rights protection.

The 2020 outbreak of hostilities forced tens of thousands of people living in or near the conflict area into displacement, in addition to those who had been displaced by the conflict in the 1990s. "Anyone who has been displaced due to the conflict and is currently living in Armenia or Azerbaijan, including in areas affected by the conflict, should not be coerced either directly or indirectly to return to their former home", said the Commissioner. She underlines that returns should be voluntary, and they should be carried out in conditions of safety and dignity.

The Commissioner is also aware of the high level of contamination of the region by mines and explosive remnants of war and regrets that since the cessation of the hostilities, many persons, including civilians, have been killed or seriously injured due to the explosion of mines. She calls on the parties to co-operate and engage in the necessary exchange of data so as to facilitate the demining process. She also calls on the Armenian and Azerbaijani authorities to ratify the UN Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects (CCW) and its relevant protocols.

The Commissioner furthermore notes that the issue of captives, in particular of Armenian captives in Azerbaijan, remains a contentious one which exacerbates the already tense relations between the two countries. It is therefore crucial to ensure that all those still in captivity are provided with all protections guaranteed under international humanitarian and human rights law, and to facilitate their release and return.

"Many families still bear the brunt of the conflict, especially those who have lost a family member or whose relatives remain missing. It is therefore of paramount importance to place the families of missing persons, their legal and practical needs, and their right to know the truth at the centre of all actions concerning this issue", said the Commissioner.

In addition, the Commissioner has received credible reports from NGOs and victims and their families about breaches of international humanitarian law as well as serious violations of human rights by the parties to the conflict. The Commissioner emphasizes that states have the legal obligation under international humanitarian law and the European Convention on Human Rights to hold those responsible for war crimes and serious human rights violations accountable.

Moreover, the Commissioner is particularly concerned by reports of indiscriminate shelling of populated areas resulting in deaths and serious injuries to civilians. She called on Armenia and Azerbaijan to renounce the use of cluster munitions and to ensure effective investigations into violations of international humanitarian law, such as indiscriminate and/or disproportionate attacks, to identify and bring those responsible to account, and provide adequate and effective reparation to the victims.

Lastly, the Commissioner observes that the public debate in both countries has increasingly been marked by toxic, hostile, intolerant, and downright disrespectful communication. "The constant rhetoric of 'aggression' or the use of words such as 'enemies' to designate the other side only contributes to perpetuating animosities between the people living on the different sides of the dividing lines", the Commissioner added. She recommends that both member states take resolute action to prevent and combat hate speech and support initiatives that promote peaceful co-existence and reconciliation.

ՊԼԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԵՄԱՐԱՆԻ ՄՇԱԿՈՅԻ ՀԱՆՈՒՍՈՒԹԻՒՆԸ

Հայ Ժողովուրդը՝ հայրենիք թէ՛ սփիւռք, միշտ ալ սիրած է իր մշակույթը եւ անոր տուած իր արժանաւոր տեղն ու արժէքը, յաճախ անոր հանդէպ ունեցած իր սէրը հասցնելով պաշտամունքի. յատկապէս հայրենի հողէն հեռու, սփիւռքի տարածքին, հայ ժողովուրդը հնարամտութիւնը ունեցաւ մշակույթը վերածելու ինքնապաշտպանութեան գէնքի, հայապահպանման իւրաքանչեւ վահանի եւ հայրենիքը փոխարինող անմիջական ասպարի, օգտագործելով զայն ընդդէմ սփիւռքահայուն սպառնացող ձուլումին: Հայ մարդը մշակույթը տարածելու, գիր գրականութիւնը գործընթացի մէջ դնելու ձեւը գտաւ՝ եկեղեցաշինութեան եւ դպրոցաշինութեան մէջ, այսպիսով բազմացան հայ վարժարաններն ու ճեմարանները սփիւռքի տարածքին, յաջողութեամբ իրականացնելով իրենց վստահուած ազգապահպան սուրբ «գործը»:

յատկանշող պտուղներով, լաւաշով ու պանիրով եւ մեր սովորութիւններն ու բարքերը ներկայացնող նմուշներով. մինչ սրահին փայլքը առաւել կը շեշտուէր, հանդիսութեան նշանակութիւնը աւելի ցայտուն կը դառնար աշակերտներու կողմէ պատրաստուած՝ ներկաներուն կողմէրը զարդարող կրծքանշաններով:

Ուսուցչուհի Լինտա Գանտիլեան հակիրճ, երկղեզու ներկայացուց օրուան առիթը՝ Թարգմանչաց տօնը, ապա յայտագիրը ընթացաւ երկու ուսանողներու՝ Ալեքս Մարաշլեանի եւ Քրիստափոր Վանեսեանի անգլերէն եւ հայերէն բացման խօսքերով. անոնք ներկայացուցին Թարգմանչաց տօնը, Հայ գիրերու գիւտի կարեւորութիւնը եւ Մեսրոպ Մաշտոցի առանցքային դերակատարութիւնը բանաւոր արժէքները գրաւորի վերածելու ու զայն յաւերժացնելու նուիրական աշխատանքին մէջ, որմէ

Հաւատարմով այս առաքելութեան՝ վերջին երկու տարիներուն հայկական վարժարաններու ոսկեայ շղթային եկաւ օղակուցաւ Փաստախնայի Պլեր Հայկական Ճեմարանը: Ան իր դռները լայն բացած է ընդունելու Լոս Անճելէսի բոլոր միջնակարգ եւ երկրորդական դասարաններու հայ աշակերտները, զանոնք լուսաւորելու հայ գիր ու գրականութեամբ, լիցքաւորելու ազգային արժէքներով եւ ներշնչելու ազգային ոգիով:

Առ այդ, Հայկական ճեմարանի աշակերտները, մեծ հանդիսութեամբ տօնեցին Թարգմանչաց տօնը, Երկուշաբթի Նոյեմբեր 1, 2021ի յետմիջօրէին, ներկայութեամբ՝ վարժարանի Տնօրէնութեան, Ճեմարանի ընտանիքին եւ «Համաշխարհային լեզուներ» բաժանմունքի ուսուցիչներուն:

Սրահը շքեղօրէն զարդարուած էր Հայկական Մշակույթը բնորոշող՝ հայոց օսկեղնիկ թռչնատուներով, հայկական ուտեստները

ետք հնչեց՝ անմահ Խաչատուր Աբովեանի Հայերէն լեզուն պահպանել յորդորող նշանաւոր պատգամը, չորս աշակերտներու՝ Շահան Շահոյեանի, Էտուարտ Գալաճեանի, Քրիստափոր Գալուստեանի եւ Ասատուր Ուրիշեանի ասմունքով. այդ խանդավառութեան ընթացքին էր երբ «Թող Ծածանի Եռագոյնը» երգի խորախուսիչ երաժշտութեան կշռույթով ու ելեւէջներով Պլեր Հայկական ճեմարանի պարախումբը անբացատրելի ոգեւորութեամբ պարեց՝ գրաւելով հանդիսատեսի ծափերը ու սրահի տրամադրութիւնը հասցուց բարձրագոյնին, բայց տակաւին յայտագիրը կը շարունակուէր բեմադրել աւելին, երբ Արմինէ եւ Նարինէ Դանիէլեան քոյրերը մարմնաւորեցին Գէորգ Էմինի գաղափարները, ասմունքելով՝ «Թող Յաւերժ Ապրի մեր Ժողովուրդը»:

Անակակալը հանդիսութեան աւարտին էր, երբ պարախումբը Սինդիա եւ Փաթիլ Ալպարեան

Հայաստան Արցախ Ֆոնտի \$4 Միլիոնի Մարդասիրական Օժանդակութիւնը Հայաստանին Ու Արցախին

Յուլիսէն Սեպտեմբեր 2021-ի ընթացքին, Հայաստան Արցախ Ֆոնտը գրեթէ \$4 միլիոն արժողութեամբ մարդասիրական օժանդակութիւն հայթայթած է Հայաստանին ու Արցախին: Սոյն օժանդակութիւնը ամբողջութեամբ նուիրուած է Direct Relief կազմակերպութեան կողմէ:

Direct Relief-ի նուիրած դեղորայքը, բժշկական պիտոյքներն ու ընթերցանութեան ակնոցները առաքուած են Հայաստանի ու Արցախի Առողջապահութեան Նախարարութիւններուն, ինչպէս նաեւ Ռ. Յոլլանի անուան Արիւնբաբնական կեդրոնին՝ Երեւան:

2021-ի առաջին տասը ամիսներուն, Հայաստան Արցախ Ֆոնտը հայրենիք ուղարկած է \$25 միլիոն ընդհանուր արժէքով բժշկական օգնութիւն, ներառեալ COVID-19-է վարակուած հիւանդներու խնամքին համար հրատապօրէն անհրաժեշտ դեղեր ու բժշկական պիտոյքներ, ինչպէս նաեւ դեղեր ու բժշկական պիտոյքներ՝ քաղցկեղէ, սրտի եւ ստամոքսաղիքային հիւանդութիւններէ տառապողներու համար, առաւել ամբողջ նաւային արկղ մը առողջա-

բանական (hygiene) պիտոյքներ եւ ընթերցանութեան ակնոցներ:

Անցեալ 32 տարիներուն, Հայաստան Արցախ Ֆոնտն ու զայն նախորդած Միացեալ Հայկական Ֆոնտը Հայաստանին ու Արցախին հայթայթած են \$942 միլիոն ընդհանուր արժէքով մարդասիրական օժանդակութիւն՝ 158 թուիչներով եւ 2,512 ծովային արկղերով:

«Հայաստան Արցախ Ֆոնտին կանոնաւորաբար կ'առաջարկուի, բոլորովին անվճար կերպով, միլիոնաւոր տոյար արժէքով կեանք փրկող դեղեր եւ բժշկական պիտոյքներ», յայտնեց Հայաստան Արցախ Ֆոնտի Նախագահ Յարութ Սասունեանը եւ շարունակեց՝ «Մեզի կը մնայ հոգալ առաքման ծախսը միայն: Ուրեմն կը քաջալերենք ձեր առատաձեռն նուիրատուութիւնները, որպէսզի կարենանք շարունակաբար այս կենսական օժանդակութիւնը ուղարկել Հայաստանի եւ Արցախի բոլոր բժշկական կեդրոններուն»:

Յաւելեալ տեղեկութեան համար, կը խնդրուի դիմել Հայաստան Արցախ Ֆոնտի գրասենեակին. հեռաձայնի թիւ՝ (818) 241-8900. իմէյլի հասցէ՝ sassoun@pacbell.net:

քոյրերու առաջնորդութեամբ ներկայացուց «Ղափամա» պարային ներկայացումը եւ հայկական սեղանի ճոխութիւնն ու առատութիւնը, անոր ընդմէջէն ներկայացնելով մեր հազարամեայ սովորութիւններն ու բարքերը:

Հանդիսատեսները հիւրասիրուեցան հայկական գաթայով իրենց հետ տանելով անմոռանալի յիշատակներ:

Իսկապէս յաւերժ կ'ապրի հայ ժողովուրդը, երբ ունի այսպիսի հարազատ զաւակներ, որոնք հայերէն լեզուով ասմունքել գիտեն, ապրումով պարել գիտեն եւ գիտեն գործադրել ու շարունակել մեր սովորութիւնները՝ անաղարտ պահելով մեր ազգային ու եկեղեցական արժէքները:

Ճիշդ այս նպատակով ալ Պլեր Հայկական ճեմարանը վերջին երկու տարին իր դռները լայն բացած է ընդունելու Լոս Անճելէսի բոլոր միջնակարգ եւ երկրորդական դասարաններու հայ աշակերտները:

Պլեր Հայկական ճեմարանը ուրախութեամբ կ'ուզէ նաեւ յայտարարել, որ 6-րդէն 12-րդ դասարաններու աշակերտներուն համար տրամադրելի է միջազգային պագալորիայի հեղինակաւոր ծրագիր, որ ընդհանրապէս վերապահուած է բարձր վճարում ունեցող անձնական վարժարաններու աշակերտներուն եւ մեծապէս կը գնահատուի համալսարան ընդունուելու պարագային: Նաեւ կ'ուզենք յայտարարել, որ այս ծրագիրը կը ներառէ Հայերէն լեզու եւ գրականութիւն իր երկու տարբերակներով՝ արեւելահայերէն եւ արեւմտահայերէն:

Ապահովեցէք ձեր տեղերը յաջորդ ուսումնական տարեշրջանի համար: Դիմումները կ'ընկնեն յայտնաբերելու է ունենալ ArmenianAcademy.org կայքէջի վրայ: Յաւելեալ հարցումներու համար դիմել թայլին Նազարեանին. 626 396-5820 ext. 80133 or nazarian.taleen@pusd.us

ԼԻՆՏԱ ԳԱՆՏԻԼԵԱՆ

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՁ (200 ՇՈՊԻ ՇԱՍԱՐ)
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
(626) 797-7680

«Մշոյ Բուլանք Գաւառի Յայարնակ Գիւղերն Ըստ Սկրտիչ Ա. Խրիմեան Կաթողիկոսին Ուղղուած Նամակների»

Աշխատութեան Լոյս Ընծայման Առթիւ Յարցազրոյց Գիրքի Յեղինակ Վերա Սահակեանի Յետ

Յարցազրոյցը վարեց՝
ԽԱՉԻԿ ՃԱՆՈՅԵԱՆ

Անցեալ տարի լրացաւ Սկրտիչ Ա. Խրիմեան Կաթողիկոսի ծննդեան 200-ամեակը: Աշխարհացոյի հայութիւնը պատշաճ հանդիսութիւններով պիտի յիշատակէր Յայոց Յայրիկի բազմաբովանդակ գործունէութիւնը: Բայց ցաւալիօրէն նախ բախուեցանք քորոնայի համաճարակի պատճառով առաջ եկած կաթուածահար իրավիճակին, որն էր դեռեւս չթօթափած Ատրպէյճանը սանձազերծած Արցախեան պատերազմը: Եւ այս դժբախտութիւններու կողքին, կարելի է ըսել, որ Յայոց Յայրիկի յիշատակը, ծննդեան տարեդարձը հայութիւնը չկարողացաւ նշել աւուր պատշաճի: Խրիմեան Յայրիկը եղած է ոչ միայն հոգեւորական՝ վանահայր, Կ. Պոլսոյ Պատրիարք եւ Կաթողիկոս Ամենայն Յայոց, այլեւ՝ հասարակական-քաղաքական, մշակութային, կրթական եւ ազգային-ազատագրական շարժման խիզախ գործիչ:

Այս հարցազրոյցով կուզենք հանրութիւնը լուսաբանել Երեւանի Մեսրոպ Մաշտոցի անուան Մատենադարանի մէջ պահուած Սկրտիչ Ա. Խրիմեան Կաթողիկոսի արխիւի հիման վրայ վերջերս լոյս տեսած արժեքաւոր հատորը: Յարցազրոյցը կատարուած է հեռակայ կապով

Միով բանիւ՝ իր ամենանեղ ու ամենալայն իմաստներով հայութեան կողմէ անմնացորդ ընդունուած Հայոց Հայրիկ: Յեղասպանութեան ուսումնասիրութեան համար մեծ կարեւորութիւն ներկայացնող այս նամակները ունին այլ առանձնապատկութիւն մը եւս: Կարեւոր է նաեւ շեշտել այն հանգամանքը, որ նամակագիրներն իրենց խնդիրը շարադրած ատեն անպայմանօրէն նշած են այն հասցէն, որտեղ իրենք կը բնակէին: Այս առումով բնակավայրերու, գաւառներու կամ գաւառական գնման առումով ունին մեծ կարեւորութիւն: Աստուծոյ վրայ յենուելով կարելի է յստակ ցոյց տալ, թէ վստահաբար 1893-1907 թթ. ընթացքին ո՞ր գիւղերու մէջ կ'ապրէին այս հայերը: Ինչ որ մեր հետազոտութեան եւ հրատարակուած առաջին սոյն գրքի բուն նպատակն էր յարմարելու նշած հասցէներուն առանձնացուցած ենք Մշոյ Բուլանք կամ Պուլանք գաւառի հայաբնակ բնակավայրերը: Գիրքը վերնագրուած է «Գիրք I.», քանի որ Հայրիկին 1893-1907 թթ. ուղղուած է աւելի քան 8000 նամակ, իսկ ուսումնասիրութիւնները տակաւին կը շարունակուին: Յառաջիկայ տարիներու ընթացքին յուսով եմ՝ որ մենք կը կարողանանք հրատարակութեան պատրաստել միւս հատորները: Ամբողջական նիւթի հրատարակումէն յետոյ հնարաւոր կ'ըլլայ կը կարծեմ: Այս աշխատանքը կարող է նպաստել նաեւ բնակչութեան թուաքանակի, տեղաշարժերու ուղղութեամբ կատարուած ուսումնասիրութիւններու: Այլեւայլ ընտանիք կամ գերդաստաններու նուազագոյն պատմութիւններու լուսաբանութեամբ կրնայ հարստանալ Արեւմտեան Հայաստանի ընդհատուած հայ ժողովուրդի պատմութեան որոշ մանրամասնութիւնները:

Ժխատէր քահանայի կնիքները: Աստուք սեփականութեան վկայագրերը չեն, որոնք կարելի է ներկայացնել, փաստաթղթերով հաւաստել անձի ժառանգորդ ըլլալու հանգամանքը եւ ստանալ հատուցում: Սակայն աստուք հաւաստի վկայութիւններ են, որ տուեալ մարդիկ իրաւամբ, անառարկելիօրէն ապրէր են տուեալ տարածքի մէջ, ունեցեր են սեփականութիւն, գրկուեր են իրենց սեփականութիւններէն, վտարուեր են իրենց հայրենիքէն եւ անշուշտ՝ հայոց դատի եւ պահանջատիրութեան հարցի մէջ նման նամակները եւս պետք է գործածուին՝ ցեղասպանական քաղաքականութեան ողջ պատկերը ամբողջացնելու եւ հայ ժողովուրդի արդար իրաւունքը վերականգնելու կարեւորութեամբ:

Խաչիկ Ճանոյեան.- Որքա՞ն ժամանակ հարկաւոր է բոլոր 8000 վաւերագրերը ուսումնասիրելու եւ հրատարակելու համար:

Վերա Սահակեան.- Տարիներու եւ տքնաջան, նուիրուած աշխատանք կը պահանջէ նման հատորներու լոյս ընծայման համար: Այս ուսումնասիրութիւնը իրականացաւ «Հայ Օգնութեան ֆոնտ»-ի Նիւ-Եորքի մէջ հիմնադրուած կրթութեան եւ գիտութեան հայկական ազգային հիմնադրամի կողմէ տրամադրուած դրամաշնորհով (ANSEF), որ մենք խորապէս շնորհակալ ենք իրենց: Դրամաշնորհի շրջանակներուն մէջ մենք աւարտած ենք արդեն նամակներու գաւառ առ գաւառ խմբաւորման աշխատանքները: Այժմ նախ հարկաւոր է վերծանել՝ արտագրել եւ գրել տուեալ գաւառին նուիրուած հերթական ուսումնասիրութիւնը: Թէ որքան կը տեւէ յաջորդ հատորի լոյս ընծայումը կախուած է վաւերագրերի քանակին, ընթեռնելիութեանը յատկացուած ժամանակի, ու նաեւ մասնագիտական անհրաժեշտ աղբիւրներու ձեռքբերման հանգամանքներէն:

Խաչիկ Ճանոյեան.- Կ'ուզեմ հարցա ուղղել նաեւ նամակներու լեզուի առնչութեամբ: Ի՞նչ լեզուով գրուած են անոնք եւ արդե՞ք նամակներու արտագրութեան ընթացքին միջամտութիւններ եղած են:

Վերա Սահակեան.- Մեծ մասը բարբառախառն հայերէն լեզուով շարագրուած են: Կան նաեւ ճոխ ու դասական, գեղեցիկ շարադրանքներ: Ինչպէս ալ ըլլայ շարադրանքը նամակներու բնոյթն ու բովանդակութիւնը նոյնն են: Նեղ միջամտութիւններ առած ենք՝ պահպանելով արխիւային նիւթերու բնագրերու հրատարակման չափանիշները:

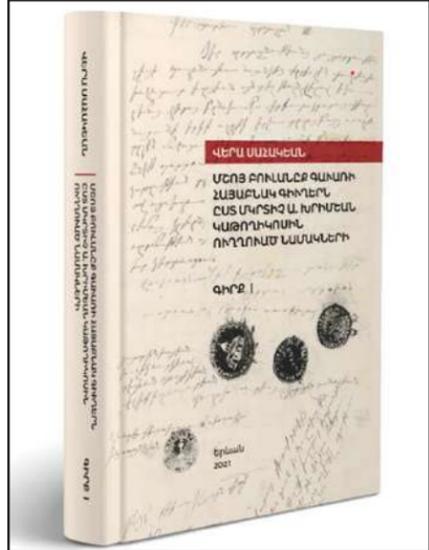
Խաչիկ Ճանոյեան.- Դոկտեմբերի 29-ին կը լրանայ Յայոց Յայրիկի վախճանման 114-րդ տարին: Ծնորհակալութիւն յայտնելով Տիկին Սահակեանին՝ մեզ հետ ունեցած հարցազրոյցի համար: Մաշտոցի անուան Մատենադարանի պաշտօնական էջի մէջ բաց տեղադրուած է գիրքի թուային տարբերակը, որպէսզի ցեղասպանութիւնը վերապրող սերունդները, կարողանան գտնել իրենց հարազատները: Այդուհանդերձ, մեր հարցազրոյցին իրեն ամփոփում կուզենք գետնից Յայոց հայրիկին ուղղուած նամակի մէկ նմոյշ՝ յոյս փայտալայելով.

Խաչիկ Ճանոյեան - Կ'ուզեմ նախ շնորհակարել Ձեզ, որ առնուազն 120 տարի յետոյ լոյս աշխարհ բերած էք այնպիսի աշխատութիւն մը, որ բացառիկ արժեք կը ներկայացնէ ոչ միայն պատմա-բանասիրական բնագաւառէն ներս, այլ նաեւ առարկայապէս շօշափելի կը դարձնէ Խրիմեան Կաթողիկոսի «Յայոց Յայրիկ» պատուանունը: Ինչպէ՞ս յղացաւ այս հատորի հրատարակման գաղափարը:

Վերա Սահակեան - Խորապէս շնորհակալ եմ հարցազրոյցի եւ լուսաբանման համար: Տարիներ առաջ ինձ յանձնարարուած էր ուսումնասիրել Համիտեան կոտորածներու, Հայոց ցեղասպանութեան, Հայոց մեծ եղեռնի վերաբերեալ Մաշտոցի անուան հին ձեռագրերու գիտահետազոտական կաճառ՝ Մատենադարանի մէջ պահուած ձեռագրերու ժառանգութեան ուսումնասիրութիւնը: Հետագոտական այս աշխատանքը հիմնականին մէջ կը կեդրոնանար արխիւային նիւթերու քննութեան վրայ: Աշխատանքի ընթացքին ես յայտնաբերեցի մի շարք կարեւոր վաւերագրեր եւ վկայութիւններ, որոնցմէ յատկապէս կ'ուզեմ այստեղ առանձնացնել օսմաներէն պաշտօնական վաւերագրերի ամփոփագրերը, որոնք յոյժ կարեւոր ըլլալով, դեռեւս անցեալ դարու կէսերուն փնտռուած էին վախճանեալ Գրիգոր վրդ. Կերկերեանի կողմէ: Կերկերեան (Գրիկէյր) նոյնիսկ յանձնարարած էր լուսահոգի պատմաբան Վահագն Տատրեանին, որպէսզի ինք Հայաստան եղած շրջանին փնտռէր այս վաւերագրերը: Ի թիւս այլ կարեւոր վկայութիւններու: Երկար տարիներ փնտռուած այս օսմաներէն վաւերագրերը, ինչպէս նաեւ այլ վկայութիւններ եւս, Մատենադարանի արխիւին մէջ յաջողեցայ գտնել:

Եթէ Մեծ եղեռնի առնչութեամբ յատկապէս հարուստ են անհատական անձանց արխիւները, ապա լեւի-լեցուն են Համիտեան կոտորածների վկայութիւններով, յատկապէս Հայոց 125-րդ Կաթողիկոս Մկրտիչ Ա. Խրիմեան վանեցիի արխիւը: Որովհետեւ իր կաթողիկոսութեան շրջանին տեղի ունեցած էին կոտորածները: Մատենադարանի մէջ պահուող այս արխիւը բացառապէս հայ գաղթականութեան կողմէ գրուած նամակներ են, որոնք, իբրեւ փոքրագոյն պատմութիւններ մանրամասն եւ տեսանելիօրէն կը նկարագրեն Համիտեան կոտորածներու նպատակի ողջ ընթացքը, ծրագրուած ձեւը, փութերը, միջոցները եւ կատարելաբանութիւնը:

Խաչիկ Ճանոյեան - Կարո՞ղ էք այս նամակներու մասին աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ փոխանցել:

Վերա Սահակեան - Ըստ էութեան հայրենի կառավարութիւն չունեցող, լլկուած, սովահար, բռնութեան ենթարկուած, հողագրկուած, որդեգրկուած, բանտարկուած, բռնի իսլամացած, առեւանգուած անչափահասու մօր կամ հօրեղբօր, այլ կերպ, մէկ այլ խօսքով՝ լլկուած հայութեան կողմէ գրուած նամակներ են՝ վերջը շարագրուած խնդիրների լուծման հաւատքով: Այս նամակները քայլ առ քայլ կը պատկերացնեն ցեղասպանական ընթացքը եւ անոր մանրամասնութիւնները: Նամակներ, որոնցմով հայութեան մեծագոյն հատուած մը կաթողիկոսը կ'ընդունէին որպէս փրկիչ, պաշտպան, Աստուծոյ երկրային փոխանորդը: Ինչպէս նամակագիրներն գրած են յաճախ՝ «Վերեւն Աստուած եւ ներքեւն Քեզ ենք ապաւինում»:

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ 30-ամեակ

ՄԻՔԱՅԷԼ ԵՌԻՍՈՒՖԵԱՆ Անկախութեան օր:

Երազի մը իրականացումը: Առաջինը՝ գրեթէ մէկ դար առաջ, որ սակայն հազիւ երկու տարեկան, իր մահկանացուն կնքեց, որպէսզի ծնունդ առնէ երկրորդը որ մեզ Ռուսական հօր կայսրութեան գիրկը նետեց եւ 70 տարիներ թէ՛ բարիք եւ թէ՛ չարիք բերաւ մեր ժողովուրդին:

Բարիք՝ որովհետեւ մեզ ազատեց թուրքի սպառնալիքներէն եւ զարգացուց մեր մշակոյթը, տնտեսութիւնը, Երեւան քաղաք կառուցանեց, իր Մատենադարանով, համալսարաններով, Միժեռնակաբերդով եւ ինքնորոյն ճարտարապետութեամբ:

Եւ չարիք՝ որ կաշկանդեց մեր խօսքի ազատութիւնը, քանի՛ քանիներ Սիպերիոյ սառնամանիքին զոհ տուաւ, հազարաւոր երիտասարդներ պատերազմի դաշտ տարաւ եւ աւելին՝ սերունդներու հոգիներուն մէջի հաւատքի ջահը մարեց:

Եւ ահա երրորդը: Ո՞վ կրնար նախագուշակել որ Սովետական հսկան կրնար տապալիլ եւ 15 հանրապետութիւններ կրնային ազատ շնչել, իրենց ինքնուրոյն Սահմանադրութիւնը ունենալ, դրօշակ ու ներկայացուցիչ՝ ազգերու ընտանիքին մէջ:

Ինչպէ՞ս պատահեցաւ այս հրաշքը:

Հրաշք կը կոչենք այս եղածը, որովհետեւ միայն գերագոյն ոյժ մը կրնար այդ կատարել, այսինքն Աստուած, որուն այսօր մեր շնորհակալութիւնը կ'ուզենք յայտնել:

Այո՛, Աստուած կատարեց Անկախութեան հրաշքը:

Ո՛չ մեր քաղաքագէտները, որոնք Խորհրդային Միութեան պաշտօնեաներն էին մեծմասնութեամբ,

Ո՛չ մեր բանակը ու զինամթերքը, որովհետեւ ո՛չ բանակ եւ ոչ ալ զինամթերք ունէինք 30 տարիներ առաջ,

Ո՛չ մեր աշխարհագրական դիրքը, որ ամենէն աննպաստն է տակաւին բոլոր տարածաշրջանին մէջ,

Ո՛չ ալ մեր մշակոյթի սպասարկուները՝ որոնք օտարին նուագածուններն էին երկար տարիներ:

Աստուած տուաւ մեզի մեր անկախութիւնը, առանց որ կաթիլ մը արիւն թափենք եւ օտարներու գուլթը մոռնանք:

Եւ այսօր, երբ հպարտութեամբ կը դիտենք Հանրապետութեան Հրապարակին վրայ տողանցող մեր բանակը, ցուցահանդէսի դրուած մեր զինամթերքը, քանի՞ ձայնով կը խոնարհինք Երկնաւորին առջեւ եւ փառք կուտանք իրեն:

Փառք՝ ո՛չ թէ նախագահին, Փառք՝ ո՛չ բանակին, Փառք՝ ո՛չ թէ հոգատար Ռուսաստանին, այլ՝

Փառք Աստուծոյ:

Եւ Աստուած մեզ հաշուի կը կանչէ իր տուած նուէրին գործածութեան նկատմամբ:

Աստուածաշունչին մէջ գեղեցիկ առակ մը կայ, Յիսուսի կողմէ արտասանուած, երբ հարուստ մարդ մը իր ծառաները կը կանչէ եւ անոնց գումարներ կուտայ շահագործելու համար: Անոր որ 5 կուտայ, յաւելեալ 5-ով մը իր տիրոջ կը ներկայանայ, անոր որ 2, 2 ալ կը շահի, իսկ մէկ ստացողը իր ստացածը չի շահագործեր, այլ

եղածին պէս իր տիրոջ կը վերադարձնէ: Տէրը կը վարձատրէ առաջին երկուքը, իսկ կը պատժէ երրորդը:

Աստուած մեզի անկախութիւն տուաւ, որպէսզի անոր բարիքները վայելենք:

Կը ցաւինք ըսելու, որ Հայաստանի բնակչութեան միայն 10 առ հարիւրը անկախութեան բարիքները կը վայելէ:

Մնացածը աղքատութեան եւ անօթութեան զոհերն են, որոնց մեծ մասը աշխատանքի համար իրենց ընտանիքները ձգած օտար երկիրներ կը չուեն, կ'ինքն իրենց մարմինները օտարներու կը ծախեն հաց մը ուտելու համար:

Անկախութեան օրը՝ երբ բեմին վրայ պետական աւագանին կը դիտենք, մեր միտքը կ'երթայ բոլոր անոնց՝ որոնք յուսալքուած են եւ արտասահմանի իրենց ազգականներու նպաստին կը սպասեն:

Մենք ազգական չունինք Հայաստանի մէջ, սակայն ամէն ամիս դրամատուն կ'երթանք՝ գումար մը փոխանցելու մեր «ազգականներուն», բոլոր անոնց՝ որոնք հացի պայքարը կը մղեն՝ առանց իրենց անօթութիւնը յազգեցնելու:

Հայաստանի ամենէն մեծ մղձավանջը սակայն՝ արտագաղթն է:

Հայաստանը իր բնակիչներէն պարպելու ահաւոր տագնապը, որ մեր թշնամիներուն տարիներու երազն է, առանց որ այդ մէկը գլուխ հանելու համար քուն փախցնեն:

Արտագաղթի համաճարակը Հայաստանը կը պարպէ իր գիտնականներէն, մտաւորականներէն եւ բանուոր դասակարգէն:

Հայաստանի ժողովուրդը կը խորհի թէ անկախութիւնը իրեն չարիք բերաւ քան թէ բարիք:

Մէկ բարիք որ մեզ երջանկացուց անկախութեան առաջին տարիներուն՝ հայ ժողովուրդի սովամահ հոգին կշտանային էր հոգեւոր սնունդով, երբ հազարաւոր Աստուածաշունչներ ընտանիքներէն ներս մուտք գործեցին եւ հաւատքի պլպլացող ջահը անգամ մըն ալ Քրիստոսի լոյսով բոցավառեցաւ:

Մտահոգութիւն է անշուշտ աղանդներու արշաւը դէպի անօթի հոգիները եւ սակայն ժամանակի ընթացքին կը հաւատանք որ ճշմարտութիւնը պիտի տիրապետէ եւ Հայաստանի ժողովուրդը պիտի վերագտնէ իր հայրերուն անարատ հաւատքը, ո՛չ թէ մակերեսային հաւատքը, այլ հոգիներ ապրեցնող եւ Աստուծոյ միացնող հաւատքը:

Անկախութեան երազի իրականացումը մեզ կը մղէ սպասելու ուրիշ երազի մը իրականացման:

Ունենալ անշահախնդիր դեկավարներ, որոնք իրենց ժողովուրդին բարօրութիւնը եւ երջանկութիւնը հետապնդեն, արդարութիւն եւ ապահովութիւն տիրէ երկրին մէջ, որպէսզի աշխարհացրիւ հայր բեկորները տուն վերադառնան, իրենց պապենական հողերը մշակելու, հայրենիքը գիտութեան եւ մշակոյթի կեդրոնի մը վերածելու, եւ աշխարհի ցոյց տալու զԱստուած պաշտող եւ Անոր վստահողներու փայլուն ապագան:

Որպէս գիտակից հաւատացեալ, եւ որպէս մէկը որ մտահոգ է իր ազգին առողջութեամբ, պարտական կը զգանք համեստօրէն յայտարարելու որ՝ հայ ժողովուրդը, Հայաստանի եւ սփիւռքի տարածքին հոգեւոր վերազարթնումի

մը պէտք ունի: Անկախութեան օրուան մէջ Հրապարակին վրայ ծածանող դրօշները, շքանշանակիր զինուորականները, հրասայլերն ու հրթիռները մեզ այնչափ չեն խանդավառեր որչափ որ կը մտահոգէ մեզ մեր ժողովուրդին Աստուծոյ հետ ապրող վիճակը:

Երբ կը գողնանք, կը ստենք, կաշառք կը ստանանք, արդարութիւնը կ'ոտնակոխենք, կարօտեալին եւ վշտացեալին կունակ կը դարձնենք, մեր հաւատքը միայն տօնական օրերուն վերապահած ենք, անձնասէր, հաճոյամոլ, ամբարտաւան կեանք կ'ապրինք, երբ մեր նոր սերունդը օտարին երգը, պարը կը կապէ, գիշերային վայելքներով կը գինովնայ, բանտերու խցիկները կը խճողէ, երբ մեր դպրոցներու քրիստոնէական դաստիարակութիւնը մակերեսային է եւ անգործնական, ինչպէ՞ս ակնկալենք որ Աստուած օրհնէ մեր երկիրը, եւ մեր ժողովուրդին երջանկութիւն պարգեւէ:

Աստուածաշունչին մէջ սքանչելի հատուած մը կայ, որ ահագանգ է մեր վիրաւոր ժողովուրդին համար:

«Իմ անունովս կոչուած ժողովուրդս եթէ խոնարհին ու աղօթք ընեն, ու իմ երեսս խնդրեն եւ իրենց չար ճամբաներէն դառնան, եւ ալ երկիրքէն պիտի լսեմ, ու անոնց մեղքը ներեմ, ու անոնց երկիրը բժշկեմ» (Բ Մնաց, 7:13,14): Անուրանալի ճշմարտութիւն է որ հայ ժողովուրդը Քրիստոսի անունը կը կրէ 1700 տարիներէ ի վեր:

Այսօր կը խոստովանինք որ մեր ճամբաները այնչափ ալ բարի չեն, եւ կ'անդրադառնանք որ բան մը կայ ընելիք մեր վիճակը բարելաւելու համար, Հայրենիքի մէջ եւ Սփիւռքի մէջ:

Վերի հատուածին մէջ Աստուած մեզ խոնարհութեան եւ աղօթքի կը հրաւիրէ: Կը հրաւիրէ որ իր երեսը խնդրենք եւ մեր ճամբաները փոխենք:

Որուն որպէս հետեւանք Ան կը խոստանայ մեր մեղքերը ներել եւ մեր երկիրը բժշկել:

Ականջ ունի՞րք Աստուծոյ այս հրաւերը լսելու, եւ յօժա՞ր ենք Աստուծոյ հրաւերին դրական պատասխան տալու:

Ֆիզիքական անկախութիւնը՝ լաւ է եւ սակայն, ըստ մեր Փրկչին՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսի՝ «Ճշմարտութիւնը պիտի ճանչնաք ու ան ձեզ պիտի ազատէ» (Յովհ, 8:32): «Եւ եմ ճշմարտութիւնը» կը

յայտարարէ Յիսուս: «Ուր Տէրոջը հոգին կայ, հոն ազատութիւն կայ» (Բ Կորնթ, 3:17):

Թող այս ազատութիւնը ըլլայ մեր ազգային եւ անհատական կեանքի նշանաբանը:

Միւսները բոլորն ալ ժամանակաւոր են եւ խաբուսիկ:

Հանրապետութեան Հրապարակին վրայի արձանը փոխարինուէր ուրիշ արձանով մը՝ Յիսուսի արձանով, որ իր թեւերը բացած օրհնէ նոր, անկախ Հայաստանը եւ թոյլ չտար որ չարը մուտք գործէր մեր պետութեան ժողովուրդի բոլոր բնագավառներէն մէջ, որպէսզի մենք մեր քրտինքին եւ մտքին բարիքները վայելէինք եւ որպէս տիպար հանրապետութիւն օրինակ ըլլայինք աշխարհի բազմազոյն եւ բազմալեզու ժողովուրդներուն:

Այսօր մենք մեր անցեալով կը հպարտանանք: Կը հպարտանանք որ մենք առաջին ազգն ենք որ Քրիստոնէութիւնը ընդունած ենք, շնորհիւ Գրիգոր Լուսաւորիչի եւ իր հետեւորդներուն: Կը հպարտանանք Տիգրան աշխարհակալով, վարդան Մամիկոնեանով, Նարեկացիով ու Շնորհալիով, կը հպարտանանք Մեսրոպ Մաշտոցով եւ մեր ոսկեդիրկ հայերէն լեզուով, առանց անդրադառնալու որ այս բոլորը բացակայ են այսօր, մինչ ներկան մերկացած է մեր սրբակենցաղ հոգեւորականներէն, մեր սրբազան գրականութեանն եւ մեր հիանալի լեզուէն: Մենք միայն մեր մականուններուն կցուած «եան» ին կը կրթինք մեր հայ ըլլալը փաստելու համար, երբ տարբեր երկիրներու մէջ ապրող մեր ժողովուրդը իւրացուցած է ու կը գործածէ տեղական լեզուն, նոյնիսկ ոմանք իրենց մականուններու «եան»ն ալ կտրած նետած են եւ տեղական մշակոյթի զոհ տուած ենք մեր նոր սերունդը:

Ո՞ւր են եւ ինչո՞վ կը զբաղին մեր կրօնական եւ ազգային առաջնորդները, անոնք որոնց սուրբ պարտականութիւնն է օրինակ ըլլալ իրենց ազգակիցներուն, նկարագիրով եւ ծառայութեամբ:

Այսօր կոչ մը կայ վերադառնալու մեզի անկախութիւն շնորհող Աստուծոյն, խոնարհելու Անոր առջեւ, հնազանդելու իր սրբազան խօսքին եւ վայելելու Անոր շնորհած բարիքները:

«Երանի այն ազգին որուն Աստուածը Տէրն է», կը յայտարարենք մենք Սաղմոսերգուին հետ:

Պարուի Սանճահարու՞մ

Շարունակուած էջ 6-էն

ուեց, որ Նոյեմբերի 29-ին բանակցութիւնը կը վերսկսուի: Դա անշուշտ իրանի շուրջ լարուածութեան նուագման, ըստ այդմ նաեւ կովկասի ու Հայաստանի շուրջ անվտանգային ռիսկերի որոշակի նուագման նախադրեալ է, միաժամանակ նաեւ իրանի ռեզիդենսը դերի առաւել աշխուժացման: Այդ հանգամանքը իրանի համար դարձել է Պաքուին սանճելու հիմք, թէ՞ Ատրպէյճանն ու Թուրքիան զուգահեռ փորձում են իրանի հետ

«ցրցամ» տալ իրենց այսպէս ասած երկկողմ «գործարքը»՝ իրան-Վեցեակ գործարքի վերականգնման մեկնարկին գուագահեռ: Այստեղ է, որ շատ կարեւոր է դառնում այն, ինչի մասին փորձեցինք խօսել նաեւ նախօրէին՝ Հայաստանի պատրաստ լինելը եւ գործընթացները դուրս չյայտնուելը: Այդ իմաստով թերեւս Երեւանի համար կարող է որոշակի մեկնակէտ դիտուել վրաստան-Հայաստան-իրան օրակարգային մերձեցման շուրջ աշխատանքը:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

Սիտնի «Աստուածաշունչի Յանձնառութիւնը Քրիստոնեայի Յարափոփոխ Կեանքին Մէջ» Լսարանական Առցանց Ձեռնարկ Դասախօս՝ Դոկտ Զրայր Եպէֆան

27 Հոկտեմբերի երեկոյցան ժամը 7.00-ին տեղի ունեցաւ Առաջնորդարանի «Լսարանական Երեկոյ» ծրագրին առցանց չորրորդ դասախօսութիւնը հովանաւորութեամբ Բարձրաշնորհ Տէր Հայկազուն Արքեպիսկոպոս Առաջնորդ Սրբազան հօր: Դասախօս՝ Աստուածաշունչի Ընկերութեան Ծոցի երկիրներու ընդհանուր քարտուղար Դոկտ. Հրայր Ճէպէֆան: Նիւթ՝ «Աստուածաշունչի Յանձնառութիւնը Քրիստոնեայի Յարափոփոխ Կեանքին Մէջ»: Երկրէն դասախօսութիւնը եկած էին ակնդրելու նիւթով հետաքրքիր 55 անձիք, որոնցմէ 8-ը՝ Աստուածաշունչի Ընկերութեան զանազան երկիրներու ոչ Հայ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ՝ Նորվեգիայէն, Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններէն, Անգլիայէն, Նոր Զելանտայէն եւ այլ երկիրներէ: Թէքնիք հարցերու պատասխանատուութիւնը, ինչպէս միշտ, ստանձնեց Արժ Տէր Աւետիս Քահանայ Համբարձումեան:

Հանդիսավարուհի Տիկին Լօրա Արթինեանի բարի գալուստի խօսքէն ետք Սրբազան Հօր աղօթքով մեկնարկուեցաւ ձեռնարկը: Ապա, Տիկին Արթինեան, երկու լեզուներով՝ Հայերէն եւ Անգլերէն, ներկայացուց օրուան բանախօսը եւ զայն հրաւիրեց արտասանելու իր խօսքը: (Ձեկուցաբերին կենսագրութիւնը՝ աւարտին)

Դոկտ. Ճէպէֆան շնորհակալութիւն յայտնեց Սրբազան Հօր եւ կազմակերպողներուն, ըսաւ որ ինք անբակտերիոս կապով կապուած է Աւստրալիոյ եւ Նոր Զելանտայի թեմին, ուր եղած է երկու առիթներով եւ ուր իր երկրորդ այցելութեան՝ 2018ին, տեղի ունեցած է իր մեծածաւալ շուշազրուութեան՝ «Սփիւռքահայ Կեանքեր՝ Ինչպէս Որ Տեսայ» հատորին շնորհահանդէսը, կազմակերպուած Առաջնորդարանին կողմէ:

Ի՞նչ է Աստուածաշունչը, ի՞նչ կը հասկնանք «Յանձնառութիւն» բառով, ի՞նչ է Աստուածաշունչի պարգեւած յոյսը, ինչպէ՞ս կարողալ, հասկնալ, մեկնաբանել եւ իւրացնել Աստուածաշունչի պատգամը: Այս ընդհանուր հասկացողութեան բացատրութիւնն էր դասախօսութեան առանցքը:

Փառըր Փոյնթի միջոցաւ սահիկ առ սահիկ, երկու լեզուներով, Դոկտ Ճէպէֆան յստակ դարձուց իր պատգամը: Ան անդրադարձաւ լեզուամշակութային եւ լեզուամտածողութեան գործօններուն, որոնք

մեծ դերակատարութիւն ունին Աստուածաշունչը հասկնալու եւ մեկնաբանելու գործընթացին մէջ: Ասոր ցայտուն օրինակը բազմաթիւ Քրիստոնեայ յարանուանութիւններու առկայութիւնն է սակայն բոլորին աղբիւրը Աստուածաշունչն է իր երկու կտակարաններով: Բանախօսը հերքեց այն թիւր հասկացողութիւնը, որ իբր թէ Հին կտակարանը Հրեաներու պատմութիւնն է միայն եւ անոնց քաղաքական նպատակներուն սկզբունքներու ներշնչման աղբիւրը, եւ իբրեւ թէ երկու կտակարանները կապ չունին իրարու հետ: Ան ըսաւ որ այս վկայութիւնները յերկրածոյ են եւ այսօրուան քաղաքական հակամարտութիւնները օգտագործելով երկու կտակարանները իրարմէ անջատելու փորձեր են: Երկու կտակարանները իրար ամբողջացնող գիրքեր են, եզրակացուց դասախօսը:

Դասախօսը անդրադարձաւ ընկերային փոփոխութեանց, որոնք յարատեւ տեղի կ'ունենան մարդու կեանքին մէջ եւ լայն բացատրութիւն տուաւ անոնց մասին:

Աստուածաշունչի յանձնառութեան ծիրէն ներս Դոկտ Ճէպէֆան անդրադարձաւ զանազան հարցերու եւ հետեւեալ պատգամներուն՝ «Սիրէ դրացիդ քու անձիդ պէս» (Մատթ. 22:39) ի եւ «Բայց կ'ըսեմ բոլոր անոնց որ կը լսեն, սիրեցէք ձեր թշնամիները» (Ղուկաս 6:27): Ան վերլուծեց զանոնք մարդկային նաեւ հայկական տեսանկիւններէ դիտուած: Այս նիւթերուն շուրջ եղած հարցումներուն լայն բացատրութիւն տուաւ դասախօսը շեշտ դնելով ներողամտութեան գործօնին բայց նաեւ արդարութեան ունեցած կարեւորութեան վրայ:

Դասախօսութեան աւարտին Դոկտ Ճէպէֆան պատասխանեց ակնդիրներու բոլոր հարցումներուն:

Տիկին Լօրա Արթինեան իր շնորհակալութիւնը յայտնեց դասախօսին բանախօսութեան շահեկանութեան ինչպէս նաեւ այն ժեսթիկ համար, որով Դոկտ Ճէպէֆան իր նոր պատրաստած «Մանուկներու Բացատրական Աստուածաշունչ»-էն 30 օրինակ, իսկ հեղինակած գիրքին՝ "Bible Engagement: The Discovery of Faith, Hope and Self" 10 հատոր պիտի նուիրէ Առաջնորդարանին:

Սրբազան Հայրը իր փակման խօսքին մէջ բարձր գնահատեց Դոկտ Ճէպէֆանի արժանիքները

Վարչաւիոյ Մէջ Տեղի Ունեցաւ 44-օրեայ Պատերազմին Նուիրուած Լուսանկարներու Ցուցահանդէս

Նոյեմբեր 3-ին Վարչաւիոյ մէջ եւ «Պատմութեան հետ հանդիպման տան» մէջ տեղի ունեցաւ լեհ յայտնի ռազմական լրագրող եւ պատմաբան Վիթոլտ Ռեպիեթովիչի եւ Արցախեան 44-օրեայ պատերազմի վաւերագրութեան նուիրուած «Պատերազմի մղձաւանջը» վերատուրեմամբ լուսանկարներու ցուցահանդէսին բացումը: Այս մասին կը յայտնեն Լեհաստանի մէջ Հայաստանի դեսպանութենէն:

Միջոցառման ընթացքին մասնակիցներուն ներկայացուեցան բեմադրիչ Եատովիկա Նովաքովսկայի «Պատերազմի եւ խաղաղութեան երկիր» վաւերագրական ֆիլմէն հատուածներ: Միջոցառումը կազմակերպուած էր Լեհաստանի մէջ ՀՀ դեսպանութեան, Լեհ-հայկական հիմնադրամի եւ «Պատմութեան հետ հանդիպման տան» հաստատութեան համագործակցութեամբ:

Միջոցառումը եւ նահատակուած հայ հերոսներու յիշատակին նուիրուած աղօթքով բացաւ լեհահայոց հոգեւոր հովիւ Հայր Տարօն Վարդապետ Ղուլիկեանը:

Այնուհետեւ, ներկաներուն դիմեց Լեհաստանի մէջ Հայաստանի դեսպան Սամուէլ Մկրտչեանը: Ողջունելով ներկաները եւ ան շնորհակալական խօսք մը ուղղեց Լեհ-հայկական հիմնադրամի նախագահ Արսէն Յովսէփեանին եւ «Պատ-

մութեան հետ հանդիպման տան» հաստատութեան ղեկավարութեան: Մկրտչեանը անդրադարձաւ 2020 թուականի սեպտեմբեր 27-էն մինչեւ նոյեմբեր 9-ը Արցախի դէմ ատրպէճանաւոր քաղաքական հրահրմամբ 44-օրեայ պատերազմի արհաւիրքին: Ան ընդգծեց, որ պատերազմը խաթարեց Արցախի ժողովուրդին խաղաղ եւ ստեղծարար կեանքը եւ հանգեցուց բազմահազար մարդկային կորուստներու եւ ասուլիս նիւթական վնասներու: Այդ բոլորին հանդերձ, արցախահայութիւնը կը շարունակէ հաստատակամ մնալ իր հայրենի հողին վրայ ապրելու եւ արարելու: Դեսպանը օրուան հրամայականը դիտարկեց Ատրպէճանի մէջ եւ միջազգային մարդասիրական իրաւունքի չափանիշերու կոպիտ խախտմամբ պահուող հայ ռազմագերիներու եւ քաղաքացիական անձանց անյապաղ ազատ արձակումը եւ ատրպէճանական վերահսկողութեան տակ գտնուող տարածքներուն մէջ հայ մշակութային ժառանգութեան պահպանութիւնը:

Այնուհետեւ դեսպան Սամուէլ Մկրտչեանն ու Արսէն Յովսէփեանը ՀՀ Կրթութեան, գիտութեան, մշակուցի եւ մարմնամարզութեան նախարարութեան բարձրագոյն պարգեւը Ոսկէ մետալը յանձնեցին Եատովիկա Նովաքովսկային եւ հայաստա գործունէութեան համար:

Եւ անոր Աստուածաշունչի տարածման աշխատանքը: Սրբազանը խիստ կարեւոր նկատեց Աստուածաշունչը կարգալը, զայն թարգմանելը եւ զայն մեկնաբանելը, աշխատանք մը որ Աստուածաշունչի Ընկերութիւնը կը կատարէ եւ այդ աշխատանքներուն մէջ իր հսկայ ներդրումը ունեցած է եւ կը շարունակէ ունենալ Պարոն դասախօսը:

Խիստ հետաքրքրական հանդիսութիւնը փակուեցաւ Սրբազան Հօր աղօթքով:

Յակիրճ Կենսագրութիւն Դոկտ Զրայր Եպէֆանի

Դոկտ Հրայր Ճէպէֆան ծնած է Պէյրութ: Երջանաւարտ է Հայկազեան Համալսարանէն: Մագիստրոսի տիտղոսը ստացած է Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն իսկ դոկտորական վկայականը՝ Նիւ Եորքի Աստուածաբանական Համալսարանէն՝ 2014ին:

1980-էն ի վեր կը գործէ

Աստուածաշունչի Ընկերութեան մէջ, 1993-էն ցայսօր Ընդհանուր քարտուղարն է Աստուածաշունչի Ընկերութեան Ծոցի երկիրներուն: 2003-2006 եղած է Աստուածաշունչի Ընկերութեան խորհրդատուն իրանի եկեղեցիներուն հետ կապ հաստատելու եւ Աստուածաշունչի տարածման ծրագրերը մշակելու համար:

Ժրաջան ծառայող Լիբանանի Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ մէջ, ան վարած է շատ մը պաշտօններ Մերձաւոր Արեւելքի Հայ Աւետարանական Եկեղեցիներու կեդրոնական վարչութեան մէջ, Խնամակալ Մարմնի անդամ՝ Հայկազեան Համալսարանի եւ Մերձաւոր Արեւելքի Աստուածաբանական Համալսարանի եւ բազմաթիւ այլ Աւետարանական հաստատութիւններու:

Այժմ կը բնակի Կիպրոս: Անդամ է Հայաստան Համահայկական Հիմնադրամի Կիպրոսի մասնաճիւղի խնամակալ մարմնին:

Տիգրան Ա. Երուանդունի Թագաւոր

«Երուանդակերտ դաստակերտի այգիների բազմութիւնը նմանուել էր Խիտ արտեւանունքի գեղեցիկ գծին, որի հիւսիսային Կողմի կամարած եւ դիրքը իսկապէս համեմատուում էր գեղեցիկ կոյսերի հոնքերին»

Սովետս Խորենացի

ՊՕՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿ ԼԱԳԻՍԵԱՆ

Երուանդակերտ, Երուանդաշատ ոստան, Արմինա աշխարհի Այրարատ նահանգի Երասխաձոր գաւառում, Արգիշտի-Արամայիս արքայի որդի Երաստի անունով՝ Երաստ-Երասխի ու Ախուրեան գետերի միախառնման ափերին: Արմինա լեռնաշխարհի հազար-հազար ակներից պայթած Երասխի ջրերը նրան գրկած ահագնացած վագում, զարկում դաստակերտի այգիներին, զարկում նոր սահման եղած արեւելեան կողմը հայոց աշխարհի հանդերին: Արմին-Հայ շինականներին «գէնք չտուին», որ զնար կրակ տեղար դուռնանի վրայ, կանչէր՝ այդ ո՞ւմ աշխարհն էք ուզում իրար մէջ բաժանել:

Ախուրեան գետն էր որոտագին վագում, փրփրում, որ շուտ հասնէր Երասխի ջրերին: Երբ բախուեցին, պիտի տեսնէիր ինչպէ՞ս էին փաթաթուում իրար, գրկում իրար, կարօտից զարկում համբոյրից փշրում, հովիկները այն իրենց թելիկներին վերցրած բերում հպում մեր երեսներին: Լացում էինք կարօտի ցաւից, ջինջ արցունք ժայթքում մեր ակներից, այն հոսում գետերի ջրերի կաթիլների երեսներին, որ տանէին օտարած մայր հողին: Եթէ նախնիներիդ հին աստուածների ոգին կայքու սրտում, հապա ինչպէ՞ս արցունք չհոսի հոգուդ լոյսի կանթեղներից: Անեացած, գնում փաթաթուելու նրանց գրկախառն ալիքներին: Ետ կանչեցին, այն ափին հակող արիւնուշտ դուռնանի գինուրը կարող էր գարկել:

Գնացինք Ախուրեանի ու Երասխի ջրերի ողջագուրման ափին՝ երկու կողմերի բանակցութիւնների համար կառուցուած քառաշէն տնակ, արմինների արեւմտեան կողմն աշխարհի երկրի նախնիների ծնունդ, իմ բարեկամ Մկրտիչի ուղեկցութեամբ: Որպէս Արմին-Հայ, գնում ենք նոր հաւատքի Աստուծոյ որդու ընծայութեան պատարագին, չիշատակելու մարդկութեան մեղքերի թողութեան նրա գոհաբերութիւնը, ունկնդրելու նրա տառապանքին նուիրաբերուած շարական երգերը, ողորմի ասելու յաւիտենական նութեան ճամբաներով անցնող մեր ձաւորների հոգիներին: Արմին-Հայերի նոր հաւատքի Աստուծոյ փառաբանմանը նուիրուած վարդապետների երկնած շարականները, իրենց նախնիների մեհեաններում հին հաւատքի աստուածներին սպասարկող քրմուհիների երկնած երգերը՝ ցեղի ոգեղէն կրակի լոյսի արձագանգներն են: Գնա՛ Գառնի արձագանգ մեհեան, մտի՛ր Անահիտի, Վահագնի ծնունդի տօնախմբութիւնների շուրջ պարի շարքեր, բարձրացի՛ր մեհեանի սրահ, ունկնդրի՛ր քրմուհիների տաղերը, նրանք շարականներ չէ՞ն, լեռնաշխարհի նոյն ջրերի, հովիկների երգերի հնչիւններ չէ՞ն: Այն պատարագ է իրենց հին աստուածների յաւերժութեանը:

Երասխի միւս ափին, երեք կողմերից անառիկ բլուրի գագաթին, կիսաբանդ բարձր պարիսպների մնացորդներն են, անտեղեակ մարդիկ ասում, որ Արշակունի Արշակ Բ. քաջ թագաւորի Սիւնեաց Բակուր Նահապետի ազնուագարմ Փառանձեմ թագուհու բերդն է այն: Չէ՞, պատմագիրները հաւաստում են, որ Երուանդաշատը կառուցուել է Երոտանդ Դ. թագաւորի կողմից, որպէս մայր ոստան ու պաշտպանական ամրոց: Ծինականների հետ գնում մօտիկից անցնող Ախուրեան գետի ափեր: Երասխի ջրերի նման «քայլամուտ» գնում ենք նրա ափերի արահետով: Քառանկիւն հաստ սիւներ, երեսները իրենց երկրի գինանշանով «դիտում» մեզ: Հայոց աշխարհից մնացած այդ մի փշուր հողն էլ Ռուսի սահման դարձել, որոնք սպաննել էին, վեց հարիւր տարիներ յետոյ ազատութիւն նուաճած արմին մարդկանց երկիրը: Ո՞վ

ուստանի շուրջ այգիների ու հանդերի գեղեցիկութիւնը նմանեցնելով չքնաղ կոյսերի պայծառ արտաքինին: Խորենացին վկայել է, որ Երասխի հունը Արմաւիրից հեռանալու եւ ձմռանը խմելու ջուր չլինելու պատճառով, Երուանդը արքունիքը փոխադրում նրա արեւմտեան կողմը, Երասխը շրջապատած միակտոր ապառաժ բլուրին եւ նրա վրայ կառուցում նոր մայր ոստան: Բլուրը պատուարում է հաստ պատերով, դնում պղինձեայ դարպասներ, մինչեւ ներքեւ երկաթէ սանդուխներ, դաւադիրներին բռնելու համար պատերի մէջ որոգայթներ լարում: Ոստանը ջրով ապահովելու համար բլուրի պարիսպների տակից մինչեւ ջրի երես փապուղիներ փորել: Երուանդ թագաւորը մայր ոստանը այլ տեղանք տեղափոխել ոչ այնքան բնակլիմայական, ինչքան որ քաղաքական անցքերի պատճառներով: Երուանդաշատից բանուկ ճանապարհ էր գնացել մինչեւ Արտաշատ ու Տիգրանակերտ, նպաստել մշակույթային ու առեւտրական յարաբերութիւններ հաստատելու հարեւան երկրների հետ: Երուանդաշատը, մ.թ.ա. 360 թուականին կործանել էր Պարսից թագաւորի զօրքերը: Պահպանուել են նրա աւերակները, կանգուն են բլուրի ամրոցի պարիսպները, որոնք յուշ են Երուանդունի թագաւորական տան կառուցողական հզօր իմաստութեան, Հայկական Սրբազան Լեռնաշխարհում Արմինայի նախնաների հազար դարերի պետական իշխանութեան: Այն պիտի մարմնաւորէր նաեւ նրանց ցեղի եւս երեքհարիւր ամեայ շարունակական պետականութեան փառքը, Արմինա պետութեան լոյսը եւս երեք հարիւր տարիներ կարմրած լոյսով գիտատղերի նման պիտի անցնէր պատմութեան բառուղիներով:

Երուանդունիների թագաւորական տան փառքին պատարագելուց յետոյ, շարունակում եմ նրանց թագաւորական տան պատմւը, ի մասնաւորի Երուանդ Ա. Սակաւակեաց թագաւորի որդի՝ քաջակորով Երուանդեան Տիգրանի Ա. ի փառքը:

Նախքան Երուանդունի «Երուանդ Սակաւակեաց» թագաւորի որդի Տիգրանի Ա գահակալութեան պատմւը, պիտի նկարագրեմ գերեւորուած զօր ու թագաւորական ընտանիքի դատավարութիւնը, Տիգրանի իմաստուն, պերճախօս մասնակցութիւնը որպէս պաշտպանական կողմ:

Յոյն գորավար-պատմագիր Քսենոֆոնը, իր հռչակաւոր «Կիւրոպետիկ» աշխատութիւնում նկարագրել է Պարսկաստանին թագաւորելու Կիւրոսի կեանքը, եւ որոշ մանրամասնութիւններ հայերի ու պարսիկների, Հայաստանի թագաւորի ու որդի՝ Տիգրանի, յարաբերութիւնների մասին: Իմանալով, որ արեւելքի երկու հզօրներ՝ Մարաստան ու Պարսկաստան պատերազմում են, Երուանդ Ա. Սակաւակեաց թագաւորը սկսել էր չկատարել իր ստանձնած հարկային պարտաւորութիւնը: Մարաստանը խոհեմ էր համարել այդ պահին ուժ չկիրառել Երուանդունի պետութեան դէմ, վախենալով, որ Երուանդունիների թագաւորը կարող էր թշնամու կողմն անցնել: Յարմար նկատել էին գաղտնի գործել: Կիւրոսը, կասկածի տեղիք չտալով նպատակով, սակաւաթիւ ուղեկիցներով հասնում Արմինայի սահմաններ, իբր իր սովորութեան համաձայն որսի է դուրս գար

Արմինա երկրի որաստեղիներ: Մարաստանի բանակը առաջնորդած Կիւրոսը թագաւորը խուսափողական ընթացք ցուցաբերել, իբր թէ գնում Ասորիքի սահմանի իր բերդերի պաշտպանական ամրութիւնների ստոյգայցի: Յարմար պահին շեղում գօրքի ընթացքը, մօտենում Արմինայի սահմանին, բանակում Կիւրոսից փոքր հեռաւորութեան վրայ, որ նպաստաւոր պահին օգնութեան փութար:

Կիւրոսը, իր գօրքի մի ջոկատին հրամայում է գրաւել այն լեռները որտեղ կարող էր ապաստանած լինէր Երուանդ Սակաւակցից թագաւորը: Զօրական միաւորումներով արշաւում ու տիրում երուանդունիների մայր ոստան՝ Տուշպային: Բանբեր է ճամբում Երուանդ թագաւորի մօտ, պահանջելով ներկայանալ, բերել համապատասխան հարկը եւ համաձայնագրով պարտաւորուած հետեւակ ու այրուածի ջոկատները: Կիւրոսը արդէն նուաճել էր մարեւրի երկիր՝ Մարաստանը, Արմինա-Հայաստան երկիրն էլ իր սէրութեան գերիշխանութեանը եթակայ պիտի լինէր եւ Մարաստանի փոխարէն պարտաւորուէր իր կայսրութեանը հարկ վճարել:

Կիւրոսի պահանջը վրդովեցնում է Երուանդ թագաւորին, ընտանիքի բոլոր անդամներին ապահով լեռներ ուղարկում, իսկ ինքը Արմինայի գօրքը դիրքաւորում մի լեռան բարձունքին: Նկատելով, որ շրջապատուած է Կիւրոսի բանակի կողմից, ստիպուած իջնում իր բանակատեղիից, ներկայանում իր երկիր ներխուժած գօրավարին:

Կիւրոսի եւ Երուանդ թագաւորի միջեւ տեղի են ունենում երկար բանակցութիւններ: Կիւրոսը պահանջում է, որ ինչո՞ւ Երուանդ թագաւորը չէր կատարել կողմերի միջեւ կնքուած պայմանագրով ստանձնած պարտաւորութիւնները: Երուանդ թագաւորը արդարանում իր ազատասիրութեամբ, թէ՛ «Ուզում էր ազատութիւն ձեռք բերել եւ այն թողնել իր որդիներին»: Բանակցութիւնների ատեն, թագաւորի որդի Տիգրանը վերադարձած լինելով ուղեւորութիւնից, տեսել շղթայակապ եղած կնոջը ու պալատի ազնուական մարդկանց: Տիգրանը խիստ վրդովուել էր:

Երուանդ թագաւորի դատավարութիւնը կայանում է պարսիկների, մետացիների առաջնորդների ու նրանց արքունիքների անդամների ներկայութեամբ: Տիգրանը, զգալով հօրը սպառնացող վտանգը, յողողող ձայնով դիմելով Կիւրոսին, պահանջել հանդէս գալ իր թագաւոր հօր պաշտպանութեամբ: Տիգրանը, համարձակ խօսքով բանավիճում Կիւրոսի հետ, պերճախօս ատենաբանութեամբ պատճառաբանում իր հօր ազատապրելու կամքի ցանկութիւնը: Տիգրանը, Կիւրոսին յուզիչ հարցադրումներ առաջադրելով, յաջողում պատժից ազատել հօրը: Դատավարութեան ժամանակ Տիգրանը յայտարարել է, որ հօրը նկատմամբ պատիժը նպաստաւոր չէր լինի Մարաստանին, կարելի էր ծառայութեան վերցնելով օգտագործել նրան: Հօրը կրած պարտութիւնը նրան խելք է դարձրել, նա արդէն պատժուել է՝ «Երկիւղը մարդկանց աւելի է պատժում, քան իրական պատիժը»:

Կիւրոսը ընդունել է, որ հայոց Երուանդ Ա. թագաւորը յախուռն

Մշոյ Բուլանը Գաւառի

Շարունակուած էջ 14-էն

որ այսօրինակ իրավիճակի այլեւս երբեք չպիտի առճակատուի հայ ժողովուրդը:

ՆՈՐԻՆ ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱԼ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԵՒ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԲ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՆ] ՀԱՅՈՑ Տ[ԵԱՌՆ Տ[ԵԱՌՆ ՄԿՐՏՁԻ Ի ՄՇՈՅ ԲՈՒԼԱՆԻ ԳԱՒԱՌԻ ԹՈՏՆ-ՋՈՒՐ ԳԵՂՋ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒՀԻՈՅ ՀՈՒՓՍԻՄ-ԵԱՅ ՂԱԶԱՐԵԱՆ ԸՍՏ ԱՌՆ՝ ԴԱԻԹԵԱՆՑ

Աղերսախառն խնդիր Արդէն քաջայայտ իսկ է Ձերոյին Վեհափառութեան գտածանակիր տարագրութիւնը թշուառ ազգայնոց մերոց՝ ի հայրենի յերկրէ եւ տանց իւրեանց՝ ի ձեռաց բռնակալ տէրութեանն Օսմանիոյ եւ բարբարոս ազգաց հպատակաց նորին, որք կեղեքեն եւ լլկեն զորդիս եւ զանտերուսն ազգայինս մեր անխնայաբար: Ի թիւս որոց եւ թշուառս՝ հանդերձ չորիւք մատաղ զաւակօք իմովք եւ մշտնջենական անբուժելի ցաւօք, դեգերեալ արամբ իմով Մկրտչիդ, որ կարօտ աւուրն պարէնի անկեալ տնի ի մահճիս հիւանդութեան յերեւան քաղաքի: Թողով զիս որդուովքս՝ հանդերձ ի սուգ թախծութեան ի դրուսս այլոց նօթի եւ ծարաւ, յօրէ տարագրութեան մերոյ, որ լրացուցանէ աւաստիկ ամիսս իբրեւ գերկոտասան: Արդ, ստիպեալ յայտոցիկ դառնաղէտ հանգամանաց, պարտ անձինս վարկայ մատչել յայտու աղերսագրով իմով ի համբոցր ոտիցդ սրբութեան եւ խոնարհաբար հայցել զՁերոյինն մարդասիրական գթութեան առ իս եւ զաւակունս իմ, որք հանդերձ թշուառացեալ հարբ իւրեանց զարտօսը յաչս աղաղակեն. «այ՛ր, գթա՛ ի մեզ եւ ողորմեա՛», յուսալով՝ զի գաղաչանս իմ եւ գաղաղակ նոցին ընկալցի Վեհափառութեան Ձեր ի գութ ինամողական եւ մի՛ անխայեցէ սրբել զարտօսը յաչաց մերոց՝ տալով մեզ զօրապահիկն մեր զպարէն՝ ցօր ելանելոյ մեզ աստի կենացս:

ԸՍՏ ԽՆԴՐԱՆԱՅ ԵՒ ՎԱՍՆ ԱՆԳՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՐԱՏՈՒԻ ՀՈՒՓՍԻՄԵԱՆ Ի ՏԵՂԻ ՆՈՐԱՍՏՈՐԱԳՐԵՑԻՄԱՄԻԿՈՆ ՏԵՐՄԱՏԹԻՆՍԵԱՆ Ի 1և Օգոստոսի, 1895 ամի յերեւան

Գերշ. Տ. Վիգէն Արք. Այբազեան

Շարունակուած էջ 8-էն

Սուրբ էջմիածնի մէջ եպիսկոպոս ձեռնադրուած է: Եղած է Շուկտի առաջնորդ՝ 1992-96 թուականներուն, Հայ Օգնութեան Ֆոնտի գրասենեակի տնօրէն՝ 1997-99 թուականին: 2007 թուականին անընտրուած է Միացեալ Նահանգներու Եկեղեցիներու Ազգային Խորհրդի (NCC) նախագահ եւ պաշտօնավարած է 2008-

ՆՈՐԻՆ ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ Ս[Ր]ԲԱԶՆԱԳՈՅՆ Ա[ՍՏՈՒԱՅԸՆՏԻՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՆ] ՀԱՅՈՑ Տ[ԵԱՌՆ Տ[ԵԱՌՆ ՄԿՐՏՁԻ ՊՈՒԼԱՆԻ ԿՈՊԱ ԸՌԷՍ ԶՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆՑԻ

Ամենախոնարհաբար խնդիր Վեհափառ Հայրիկ, Դիմեցի այսօր Վեհութեանցդ ոտք ոչ թէ ողորմութիւնն հայցելու, զի մասնաւոր ողորմութիւնով անկարելի է ցաւերս դարձանուին: Հապա, մի շրջաբերական գիրը, որով թերեւս կարողանամ Ձերին հայրական բարեսրտութեան շնորհիւ կրկին կենդանանամ եւ ընտանիքս ազատեմ: Վեհափառ Տէր, իմ անուր Յովհաննէս է: Ես էնքան հարուստ չէի թէեւ, բայց մեր գերդաստանի անուր միշտ կը լինէր, ունէր տեղ մեր 500 տնաւոր գիւղի բնակիչների մէջ: Մեր տունը անուր ունէր: Մեր հիւրերը բոլոր մեր շէն կէնէին, մեր յարկի տակ կը կերակրուէին թէ՛ փաշան եւ թէ՛ Կոփին երեցնեւորով: Հիմա այս տունը գոցուած է եւ երեսունի չափ ընտանիքս մոխրի վրայ նստած է՝ մերկ, քաղցած: Այն ամէն կարողութիւն վերջապէս կորաւ գնաց: Տաւարներուս գոմերը եւ ցորենիս ամբարները պարապ մնացին: Երկու անգամ բռնուեցայ: Ամէն մի անգամին 50 ոսկի դուկանք տալով ազատուցիմ: Յետոյ, երբ տեսայ, որ կորուստս անհրաժեշտ է, թողի, ընտանիքս Ալստուծոյ կամաց հանձնելով՝ այս կողմ փախայ: Եւ այս վեց ամիս էր, որ Ապարանի Խազնաֆար գիւղ յամոթած մնացեր էի, եւ յասօր ելլելով կաղեկաղ զիս Ձերին Վեհափառութեան ոտք հասուցի: Վեհափառ Տէր, խնդրեմ լալով ողորմածութիւնդ՝ իմ խաւար աչքերուս մի լո՛յս շնորհէք, զի Դուք էք այսօր զորութիւն ե՛ւ հոգեւոր ե՛ւ մարմնաւոր լուսատու արեւով: Անոր հ[ա]մ[ար] ծնկաչօք Ձերին գանձերով լի սրտի դուռն զիմեցի: Հիւանդ եմ, պարտատէր եմ, օտար եմ, ծերացած եմ, հայ եմ եւ Ձերին վիրաւոր ոչխարներէն: Անոր հ[ա]մ[ար] մատչելով Ձերին Ս[ր]բազնագոյն զարշապրոց դիմեցի եւ խնդրում եմ, որ իմ միակ խնդիր կատարուի, որ աղօթարար լինիմ Ձեր անգին կենաց:

ԸՆԴՄԻՇՏ՝ ԶՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆՑ, ԿՈՊԵՑԻ 1896, Ապրիլ ի 6ը, Վաղարշապատ

Տիգրան Ա. Երուանդունի Թագաւոր

Շարունակուած էջ 17-էն

պայքարել ազատութեան համար, սակայն երբ պարտուողը խուսափում է պարտականութիւնների կատարումից, գովասանքի արժանի չէ, այլ՝ պատժի: Նա, Երուանդ թագաւորին յանցաւոր է համարում, յայտնում, որ մեղաւոր կողմը երկու դէպքերից միայն մէկը կարող է ընդունել՝ ստելով յանձն չառնել սխալը, կամ ընդունել մահուան վճիռը: Կիւրոսը չի շէլ էր, թէ ինչպէ՞ս էին իրենց երիտասարդութեանը միասին որսորդութեան գնացել եւ ինչպէ՞ս էր Տիգրանը աւելի հմուտ նետ ու աղեղ օգտագործել: Կիւրոսը որոշակի յարգանք էր տածում իր հին ընկերոջ նկատմամբ: Մտածել էր, ի՞նչ շահ կարող էր ունենալ եթէ նրա հօրը մահուան դատապարտէր: Արմինայի թագաւորութիւնը կործանելու փոխարէն, Կիւրոսը աւելի խոհեմ է համարել վստահութիւնը շահել իրենից ոչ նուազ հօր թագաւորի, որը երկրին աւելի վնաս կը պատճառէր քան հայրը կարող էր:

Տիգրանի պաշտպանական ճառը պատժից ազատել էր Երուանդ թագաւորը հօրը: Այդ նոյն գիշերը Կիւրոսը իր բանակատեղիում խնձոյք էր կազմակերպել ի պատիւ Արմինայի Երուանդ թագաւորի ու իշխան Տիգրանի: Արմինայի ու աքեմենեան Պարսկաստանի միջեւ հաշտութեան դաշնագիր է կնքուել: Կիւրոսը հարցրել է Երուանդ թագաւորին, ինչքա՞ն դրամ կտար իր յանցանքը ներուելու համար, նա պատասխանել էր, որ Կիւրոսը կարող է օգտագործել երկրի հարստութիւնը այնպէս, ինչպէս որ կամենար: Արմինայի թագաւորը պարտաւորուել է երկրի ութը հազար «այր ու ձի» զորաբանակից 4000-ը եւ 40000 հազար հետեւակ զօրքից 20000 մարտիկներ տրամադրել Կիւրոսի ռազմական գործողութիւններին մասնակցելու համար: Երուանդ թագաւորը պարտաւորուել է նաեւ հատուցելու իրենց հասարակաց թշնամի Բաբելոնը նուաճելու Կիւրոսի կատարելիք ռազմական ծախքերը: Երուանդ թագաւորը բացայայտել էր, որ իր գանձարանի հարստութիւնը 3000 տաղանդ (դրամական չափ) արծաթ (այժմեան 66,240,000 տոլար) է: Աւանդական սովորութեան համաձայն, նոյն այդ գումարը պահեստաւորուած էր Տուշպա ծովի ստորջրեայ քարայրում: Դարերի ընթացքում շատեր փորձել էին տիրանալ Երուանդունի թագաւորի հարստութեանը, սակայն... ի վուր:

Ընթրիքի ատեն տեղի ունեցած զրոյցի ընթացքում Կիւրոսը հարցրել էր Երուանդ թագաւորին՝ ի՞նչ պիտի տար իր կնոջ ու զաւակների ազատութեան համար: Թագաւորը պատասխանել էր, այնքան ինչքան որ կը կարողանար: «Այնուհետեւ, Կիւրոսը շրջուելով դէպի Տիգրանը, հարցրել էր ինչքա՞ն կտար իր կինը ետ առնելու համար: Տիգրանը նոր էր ամուսնացած եղել, այնպէս սիրել կնոջը: Ոտքի ելնելով, յանդուգն խօսքով ասել՝ «Կիւրոս, կեանքս կը տայի գերութիւնից նրան ազատելու համար»:

Այդ ճշմարիտ պատմւոր, Արա Գեղեցիկ թագաւորի կռիւը իր Նուարդի համար եւ իրենց կանանց

ու ընտանիքների պատուի համար բազում նման այլ զօհաբերութիւնները՝ արմինների պատմութեան վկայութիւնների արձագանգների արտացոլումն են: Արմին-հայերը՝ իրենց կանանց պատուի ու ընտանիքների համար մղած կռիւը՝ նրանց հանդէպ տածած սիրոյ, նուիրուածութեան զօհաբերութիւնն է: Նման զօհաբերութիւն երեւի հազուադիւր է այլ ազգերի պատմմաներում: Արմին-Հայ մարդ, գիտե՞ս ինչու: Արմին-հայերի, «բոլոր հիւսիսային ազգերի մէջ վեհագոյնդ» Մովսէս Խորենացի Պատմաճօր սրտի պատգամը եւ ամենասիրելի աստուածուհու՝ Ոսկեմայր Անահիտ դիցուհու պաշտամունքի յուշն է: Հաւատացել էին, որ իրենց Ոսկեմայրը, մանչուկը գրկին եկել Արմինա արարչական երկիր, իրենց լեռների լանջերի, դաշտերի հողը, իրենց այգիները, իրենց լեռնաշխարհը մայրացրել: Մարդացրել էին Ոսկեծին, Ոսկեղենիկ Անահիտին, նրան նուիրուած մեհաններում Արմին-հայերը փառաբանել նրա արարչութիւնը, գրուցել նրա հետ, իրենց նոր բերքի երախայրիքը նուիրել: Հեռու հարաւի Մայրն էլ պատկերել են Յիսուս մանչուկը գրկին, արդե՞օք հիւսիսի արարչական երկրի աւանդութեան արձագանգը չէ՞ր:

Մուսաների պաշտամունքի լեռներում դուշմանի դէմ մղուած կռոււմ, աշխարհին գրաւոր պատգամ էին յղել, որ իրենք կռոււմ են իրենց հողի ու իրենց ԿԱՆԱՆՑ պատուի համար: Այդ լեռների կռուի բոցերից էր Արմին-Հայ լեռնական կտրիճների կամաւորական լեգէոնի կապորալ Արմէնակը՝ իր անդրանիկ Պօղոս որդու հոգու տաճարի ջահերը վառել: Որպէս Ար-Արա կրակի, լոյսի արեւ աստուծոյ խարոյկից վառուած ողիմպիական ջահ, այն վեր պահած քայլում եմ մոլորակի ճամբաներով: Իմ յաւերժութեան ճամբաներին լոյս եմ փռելու, գնալու Աստուածամարդ Հայկի երկնային տաճարում Լազիսեան գերդաստանիս ճրագը վառելու: Աւանդապահ է Արմին-Հայը, հազար-հազար տարիների իր նախնիների պատմութիւնը պեղում, այն լցնում իր մանչերի անուշ սրտիկներում: Հիմա էլ Հայ մարդը իր կնոջ պատուի համար կեանքը կը տայ, նուիրուած է ընտանիքին, ծնողներին, գերդաստանի մարդկանց:

Աքեմենեան Պարսկաստանի Կիւրոսի եւ Արմինայի Երուանդ Ա. թագաւորի միջեւ հաշտութիւն է կնքուել: Հայաստանը պարտաւորուել է նաեւ վճարել հարկի կրկնակին եւ նոյնքան նուիրել անձամբ Կիւրոսին: Երուանդ Ա. թագաւորը Կիւրոսի բանակին նուէրներ ուղարկում ու երկու անգամ աւելի դրամ քան նա պահանջել էր: Կիւրոսը հեռանում է Արմինայից, Բաբելոնի դէմ համախումբ արշաւանք կազմակերպելու համար, Տիգրանի հրամանատարութեամբ իր երկիր տանում Արմինայի այրուածի ու հետեւակ զօրական գունդերը: Ճշմարիտ էր Յոյն զօրավար-պատմագիր Քսենոֆոնը, որ պիտի գրէր՝ «Արմենիան մեծ ու բարեկեցիկ»: Ճշմարիտ է ասուած...: Ըստ պատմաբանների Խորենացի Երուանդունի Տիգրանին ու Արտաշէսեան Տիգրանին նուականացրել:

(Շարունակելի)

ՆՈՒՐԱՏԻՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՆՈՒԷԼ ԱԴԱՄԵԱՆԻ մահուան տխուր առթիւ (մահացած Լոնտոն) Տէր եւ Տիկ. Յարութիւն եւ Շուշան Վարդանեան-Մոլոյեան իրենց խորազգաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի այրիին՝ Լիլիթին եւ համայն պարագաներուն: Առ այդ 150 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ին:

«Լիվերփուլ» Պարտուեցաւ Լոնտոնի Սեշ, «Չելսին» Միաւորներ Կորսնցուց, Բայց Մնաց Առաջին Տեղը

Անգլիոյի առաջնութեան 11-րդ հանգրուանին «Լիվերփուլ» Լոնտոնի «Օլիմպիական» խաղադաշտին վրայ մրցեցաւ «Ռեալ Յեմի» հետ եւ պարտութիւն կրեց 2:3 արդիւնքով:

Առաջատար «Չելսին» Լոնտոնի մէջ ընդունեց «Պարսլին» եւ բաւարարուեցաւ հաւասար արդիւնքով՝ 1:1:

Ռեալ Յեմ 23 կէտով հաւասարեցաւ երկրորդ տեղը գրաւող ախոյեան «Մանչեսթըր Սիթի» հետ եւ երրորդն է: «Լիվերփուլ» ունի 22 կէտ եւ չորրորդ տեղը կը գրաւէ:

«Չելսին» 26 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 3 կէտով առաջ է երկրորդ տեղը ընթացող ախոյեան «Մանչեսթըր Սիթի»:

«Բարնլին» 18-րդն է՝ 8 միաւոր: Առաջատար «Չելսին» ունի 26 միաւոր:

«Սելիլիան» Պարտութեան Մատնեց «Պետիսին» Եւ Հաւասարեցաւ «Ռեալին»

Սպանիոյի առաջնութեան 13-րդ հանգրուանին «Սելիլիան» հիւրընկալուեցաւ «Պետիսին» կողմէ եւ առաւելութեան հասաւ 2:0 արդիւնքով:

«Սելիլիան» (12 խաղ) 27 կէտով հաւասարեցաւ երկրորդ տեղը գրաւող Մատրիտի «Ռեալին» հետ (12 խաղ):

«Ռեալ Սոսիտատը» հիւրընկալուեցաւ «Օսասունայի» կողմէ եւ առաւելութեան հասաւ 2:0 արդիւնքով:

Առաջատար «Ռեալ» Մատրիտի մէջ մրցեցաւ «Ռայօ Վալիեկանոյի» հետ եւ առաւելութեան հասաւ 2:1 արդիւնքով:

«Պարսելոնան» Վիգոյի մէջ հիւրընկալուեցաւ «Սելտայի» կողմէ: Առաջին կիսախաղին 3:0 արդիւնքով յաղթելէ յետոյ կատալոնական խումբը գլխաւոր մարզիչի պաշտօնակատար Սերժի Բարժոնանի ղեկավարութեամբ չկարողացաւ յաղթանակի հասնիլ:

Երկրորդ խաղակէսին «Սելտան» յաջորդական 3 կոլ նշանակեց եւ եւ հաւասարեցաւ 3:3 արդիւնքով:

«Ռեալ» (12 խաղ) 27 կէտով առաջատարն է: Երկրորդ տեղը ընթացող «Ռեալ Սոսիտատ» (12 խաղ) ետ է 2 մկէտ: «Պարսելոնան» 17 կէտով 9-րդն է:

«Նափոլին» Միաւորներ Կորսնցուց, «Լացիոն» Խնդիրներ Չունեցաւ, «Ռոման» Պարտուեցաւ

Club	MP	W	D	L	GF	GA	GD	Pts
1 Napoli	12	10	2	0	24	4	20	32
2 Milan	12	10	2	0	26	11	15	32
3 Inter	12	7	4	1	29	13	16	25
4 Atalanta	12	6	4	2	22	15	7	22
5 Lazio	12	6	3	3	25	19	6	21
6 Roma	12	6	1	5	21	15	6	19

Իտալիոյ առաջնութեան 12-րդ հանգրուանին առաջատար «Նափոլին» «Տիէպո Մարատոնայի անուան» մարզադաշտին վրայ մրցեցաւ «Վերոնայի» հետ եւ բաւարարուեցաւ հաւասար արդիւնքով՝ 1:1:

«Նափոլին» 32 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը: 1 հանգրիպում պակաս խաղցած է: «Միլան» ետ է 1 կէտով:

Լացիոն» Հռոմի մէջ ընդունեց «Սալերնիտանային» եւ վստահ յաղթանակ արձանագրեց՝ 3:0 արդիւնքով:

«Ռոման» հիւրընկալուեցաւ «Վենեցիային» եւ պարտութիւն կրեց 2:3 արդիւնքով:

Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեանը «Ռոմայի» պահեստայիններու մէջն էր, սակայն խաղին չմասնակցեցաւ:

Դաւիթ Չալոյեան՝ Բռնցքամարտի Աշխարհի Փոխ-ախոյեան

Հայաստանի գերծանր քաշային բռնցքամարտիկ Դաւիթ Չալոյեան Սերպիոյ մէջ ընթացող աշխարհի առաջնութեան նուաճեց արծաթէ մետալ:

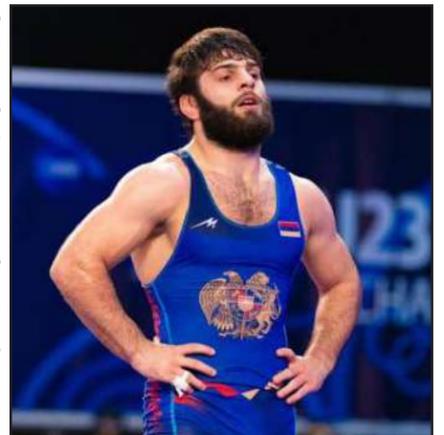
92 կգ քաշային բռնցքամարտիկը եզրափակիչ մրցամարտին ուժերը չափեց Մարկ Պետրովսկիի հետ: Չալոյեան հակառակ որ միաւորներով յաղթեց առաջին ռաունտը, սակայն 2-րդ եւ 3-րդ ռաունտներուն զիջեցաւ մրցակիցն եւ ի վերջոյ պարտուեցաւ 1:4 արդիւնքով:

Այսպիսով, Հայաստանի հաւաքականը աշխարհի առաջնութեան նուաճեց երկու մետալ՝ մէկ արծաթ եւ մէկ պրոնզ (Հովհաննէս Բաչկով): Վերջին անգամ Հայաստան աշխարհի առաջնութեան եզրափակիչի մասնակից ունեցած էր 2009 թուականին, երբ Անդրանիկ Յակոբեանը նոյնպէս հռչակուած էր փոխախոյեան:

Վազգէն Թեւանեան՝ Աշխարհի Մ-23 Փոխ Ախոյեան

Հայաստանի առաջատար ըմբիշներէն, աշխարհի գաւաթի ոսկէ մետալակիր, մինչեւ 23 տարեկաններու Եւրոպայի ախոյեան Վազգէն Թեւանեանը չկարողացաւ նուաճել Սերպիոյ մէջ ընթացող ազատ ոճի ըմբշամարտի մինչեւ 23 տարեկաններու աշխարհի ախոյեանի տիտղոսը:

70 կգ քաշային կարգի եզրափակիչին հայ ըմբիշը մրցեցաւ խրղզ էրնազար Ակմատալիււի հետ եւ պարտուեցաւ 2:10 արդիւնքով՝ նուաճելով մինչեւ 23 տարեկաններու աշխարհի առաջնութեան արծաթէ մետալը:

Հայ Ըմբիշները 5 Մետալով Աւարտեցին Աշխարհի Մ-23 Ախոյեանութիւնը

Հայաստանի ազատ ոճի ըմբիշ Մարտին Սիմոնեան չյաջողեցաւ պրոնզէ մետալ նուաճել Սերպիոյ մէջ աւարտին մօտեցող ըմբշամարտի աշխարհի Մ-23 առաջնութեան:

Այսպիսով, Հայաստանի ազատ ոճի ըմբշամարտի Մ-23 հաւաքականը աշխարհի առաջնութեան կը վերադառնայ 5 մետալով՝ 1 ոսկի, 1 արծաթ եւ 3 պրոնզ:

Նովակ Ջոկովիչը՝ Փարիզի «Մասթըրզի» Ախոյեան

Աշխարհի առաջին ռակէթ Նովակ Ջոկովիչ նուաճեց Փարիզի «Մասթըրզ» մրցաշարի ախոյեանի տիտղոսը: Եզրափակիչին սերպ թենիսիստը 2 ժամ 16 վայրկեանէն պարտութեան մատնեց ռուս Տանիլի Մեդվեդեւին՝ 4:6, 6:3, 6:3:

Ջոկովիչ առաջ անգամ աշխարհի նախկին առաջին ռակետ, սպանացի Ռաֆայել Նադալէն «Մասթըրզ» մրցաշարերու տիտղոսներու քանակով:

ՊՍԺ-ի Յաղթանակին Նեյմարի Եւ Սփապի Կոլերուն Շնորհիւ

Ֆրանսայի առաջնութեան 13-րդ հանգրուանին ՊՍԺ-ն հիւրընկալուեցաւ «Պորտոյի» կողմէ եւ յաղթանակ արձանագրեց 3:2 արդիւնքով:

Երկու կոլի հեղինակ դարձաւ պրագիլեացի յարձակող Նեյմար: Աչքի ինկաւ նաեւ ֆրանսացի յարձակող Կիլիան Մփապէն:

Նեյմարը 400-րդ եւ 401-րդ կոլերը նշանակեց իր արհեստավարժ կայնքի ընթացքին իսկ 90-րդ կոլը՝ ՊՍԺ-ի կազմէն:

ՊՍԺ-ն 34 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 10 միաւոր առաջ է երկրորդ տեղը ընթացող «Լանսէն»:

Շքեղ ճաշկերույթով նշուեցաւ ՀԱՄ-ի Հիմնադրութեան 100-ամեակը

ԱՅՍ ԷԶԸ ԿԸ ՀՈՎԱՆԱԴՈՐԷ ՀԱՅ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆԸ